

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Het eigenhandig testament van Nederlanders in België

In tegenwoordig nummer van het Rechtskundig Weekblad is het arrest gepubliceerd van het Beroepshof te Luik, dat de sinds 1950 ingeslagen richting van onze rechtspraak op dit stuk bevestigt, en meteen de vroegere Belgische zienswijze in verband met art. 922 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek (N.B.W.), definitief schijnt te hebben verlaten.

Artikel 922 van het N.B.W. heeft niet alleen buiten Nederland en meer bepaald in Frankrijk en België heel wat kritiek en menigvuldige discussies uitgelokt, maar is tevens het voorwerp geweest van een groeiende belangstelling der Nederlandse juristen zelf, niettegenstaande dit artikel voor de Nederlandse rechtspraak zelf geen enkele moeilijkheid oplevert, wat wel, en alleen dan het geval is, wanneer een niet-Nederlands rechter zich erover hoeft uit te spreken.

Volgens dit artikel « zal een Nederlands onderdaan, die zich in een vreemd land bevindt, geen uitersten wil kunnen maken dan bij authentieke akte en met inachtneming van de formaliteiten welke in het land, alwaar de akte verleden wordt, gebruikelijk zijn. Hij is echter bevoegd om bij een onderhands stuk te beschikken op de voet en de wijze als hierboven bij artikel 982 is omschreven ».

Dit artikel 982 voorziet de mogelijkheid voor de Nederlander zonder verdere formaliteiten een eigenhandig geschreven gedagtekend en ondertekend testament op te maken in de bepaalde gevallen limitatief in het artikel opgesomd.

Buiten deze gevallen zal dus elk eigenhandig testament door een Nederlander in het buitenland opgemaakt ten aanzien van de Nederlandse wet ongeldig zijn. Het is nu de vraag of een buitenlands rechter dergelijk testament eveneens als ongeldig moet aanzien in zijn eigen rechtsgebied.

Deze vraag is niet altijd, en niet overal, op dezelfde wijze beantwoord.

We zullen ons in deze studie voornamelijk beperken tot onze Belgische rechtspraak en rechtsleer en ze desnoods met de Franse aanvullen. In Frankrijk immers is de betwisting niet zo groot geweest, daar alle uitspraken en meningen de rechtsgeldigheid aannemen van een eigenhandig testament door een Nederlander in Frankrijk opgemaakt.

Alleen steunt men er zich niet altijd op dezelfde motieven om deze geldigheid te rechtvaardigen.

In België zelf is men lang en quasi unaniem van oordeel geweest dat artikel 922 N.B.W. bindend was voor onze rechters en alleen de laatste jaren is er hier een kentering gekomen ten gunste der tegenovergestelde mening, kentering die waarschijnlijk haar definitief vertrekpunt vindt in een artikel van prof. Lammertyn, verschenen in het Rechtskundig Weekblad van 1936, p. 1090 en volgende.

En op dit ogenblik staan we ten onzent nu reeds verder dan in Frankrijk, in dien zin, dat men zelfs langs eenzelfde redenering tot de oplossing komt die de geldigheid aanneemt van een eigenhandig testament hier door een Nederlander opgemaakt. En het pleit alleszins voor deze stelling dat de argumentatie der momenteel luttele tegenstrevers dit kenmerk niet, of niet meer, vertoont, maar klaarblijkelijk uiteenlopend is en gezocht voorkomt.

Toen de tegenstand nog niet zo groot was, zegge vóór 1936, pleitte men voor toepassing van artikel 922 N.B.W. in België, omdat men er een regeling van het personeel statuut inzag waarvoor de nationale wet steeds en overal dient gevolgd. Men oordeelde als volgt : het gaat in artikel 922 N.B.W. om de vrijheid van de testamentmaker en om het belang der familie, men wou er de wil van de erflater vrijwaren tegen alle mogelijke invloeden zodat we hier staan voor een substantiële vormvereiste met het karakter van een bekwaamheidsbeperking, die ons noopt artikel 992 N.B.W. aan het personeel statuut te verbinden (zie prof. Devos, *Conflit des lois* T. 1 p. 420, n° 402; Pouillet : *Manuel de dr. int.* n° 478 p. 558 et 559; Rolin : *Dr. int. privé* T. I, p. 405; Kluyskens : *Schenk. en testament*, blz. 280 n° 218; Laurent : *Dr. civ. int.* T. 11 p. 451; Antwerpen, 3 Juni 1933, R.P. notariat 1935, p. 468; Dendermonde Burg. Rb., 24 Maart 1907).

Het volstaat echter artikel 992 N.B.W. en artikel 979 N.B.W. te vergelijken en ze toe te lichten met de voorbereidende besprekingen om tot de overtuiging te komen dat deze interpretatie op valse gronden berust en dat de Nederlandse wetgever niets anders bedoeld heeft dan het volgende :

a) in artikel 979, dat eist dat het olographisch testament bij een notaris in bewaring moet gegeven, de

geldigheid van het eigenhandig testament buiten twijfel te stellen en aan het eigenhandig testament ook kracht van authentieke akte te verlenen. (Asser IV, uitgave 1930, blz. 194);

b) in artikel 992, te beletten dat men de nodig geachte bepaling van artikel 979 zou kunnen verijdelen met zijn testament in de vreemde te maken (Asser, *ibid.*, blz. 202).

Daar er dus kans bestond dat men artikel 992 N.B.W. ten onzent als een vormvereiste ging aanzien, namen de tegenstanders nu hun toevlucht tot de kwalificatietheorie. Hoewel het logisch is en overal toepasselijk dat het kwalificatieconflict als prejudicieel geschil wordt opgelost door de wet van de plaats waar het geding aanhangig is gemaakt, (Arminjon: *Précis de dr. int. privé*, T. II, n° 58bis; Niboyet: *Cours de dr. int. privé*, p. 472 en volg. met verwijzingen naar rechtspraak o.m. Cass. Fr. 24 Augustus 1847 en Seine 23 Maart 1944: S. 1944-2-44; Van Brakel: *Grondslagen en beginselen van Nederl. int. priv. recht*. Voetnota blz. 195) zijn er dan zowel in Frankrijk als in België pogingen geweest om de kwalificatie der Nationale Wet ook buiten haar rechtsgebied te doen gelden (Foelix, Laurent, Fiore, Renault, Duguit, Despagne, Surville et Athuys, Rolin, Audinet, Weiss). Men was immers overtuigd dat de Nederlandse wetgever met artikel 992 een bekwaamheidsvoorschrift en dus een regeling van het personeel statuut had beoogd, en hun theorie moest het dus mogelijk maken die Nederlandse kwalificatie desnoods tegen de Franse of Belgische in, ook in Frankrijk en België te doen gelden en er artikel 992 N.B.W. toepasselijk te maken.

In zijn hogervermeld artikel heeft prof. Lammertijn dan echter, aan de hand van de meest gezaghebbende Nederlandse juristen, voor 't eerst gewezen op het feit dat de Nederlandse wetgever met artikel 992 een loutere vormkwestie op het oog had door het te rangschikken onder de afdeling waar sprake is «Van den vorm der uiterste willen» en niet onder de afdeling «Van de bekwaamheid om bij uitersten wil te beschikken en daarvan voordeel te genieten» (Zie Kusters: *Inter. burg. recht* p. 644; Muller: *Nederl. inter. priv. recht*, p. 210; Van Brakel: *Nederl. intern. priv. recht*, p. 195; Suyling-Dubois: *Erfrecht*, p. 142).

Men kon verwachten dat hiermee de genadeslag was toegebracht aan alle aanhangers van «het personeel statuut» doch het enig resultaat was dat de kwalificatietheorie werd verlaten en men weer elders redding zocht, o.m. in de samenloop van grond- en vormvoorwaarden ener rechtshandeling, met prioriteit der grondvoorwaarden, en in een «aangepaste» interpretatie van de rechtspreuk *Locus regit actum* (L.A.R.).

Aldus prof. Devos (Tijdschrift voor notarissen 1937, blz. 178) «Wij zijn het eens met M. Lammertijn dat het hier gaat om een vormvoorschrift dat, als dusdanig, geen aanleiding kan geven tot een kwalificatieconflict. Wij zijn echter van gevoelen, in strijd met ene mening die wij vroeger hadden aangenomen, dat de toepassing van de Belgische *lex loci actus* niet afhangt van de Belgische wet van *Int. priv. recht*, maar wel van die welke de grondvereisten regeert van de bewuste handeling. Naar onze zienswijze, is het in dien zin dat de door elken wetgever gehuldigde spreuk «*locus regit actum*» behoort uitgelegd te worden. En daar, in dit opzicht, geen verscheidenheid te vinden is tussen Belgisch en Nederlands I.P.R., zien wij wij niet in waarom art. 992 N.B.W. niet zou worden geëerbiedigd.

Als de vroegere Belgische opvatting strookt met deze van prof. Devos willen we eerst en vooral doen opmerken dat er in dit opzicht wel verscheidenheid

met de Nederlandse bestaat, want bij Kusters lezen we b.v. «Daar blijkens het boven medegedeelde, voorzieningen als die van artikel 992 B.W. volgens ons recht den vorm en niet den persoonlijken staat der personen betreffen, zijn hier te lande krachtens artikel 10 A.B. wat den vorm betreft, geldig de, waar dan ook tot stand gebrachte uiterste wilsbeschikkingen van vreemdelingen; ook al zou de nationale wet der *erflaters ene bepaling bevatten gelijklopend aan artikel 992 B.W. en onverschillig of die wet ten deze ene beperking der persoonlijke bevoegdheid, dus een onderdeel van het personeel statuut, dan wel een vormvoorschrift met extraterritoriale werking aanwezig acht.*» (Kusters: *Int. burg. recht*, p. 646.)

Deze verscheidenheid tussen Belgische en Nederlandse opvattingen ontleent natuurlijk heel wat waarde aan de jongste stelling van prof. Devos, vermits hij zich ten dele op een gemis aan verscheidenheid steunt. Maar laten we hiermee voorlopig geen rekening houden en zijn uiteenzetting verder onderzoeken. Daarin toont Devos ons aan dat in veel wetsbepalingen, rekening gehouden met hun maatschappelijk doel, geen verschil voorkomt tussen grondvoorwaarden en vormvoorschriften en deze overeenstemming maakt de wet die bevoegd is voor de grond ook bevoegd voor de vorm.

Alleen om reden van practischen aard zal de wet van de plaats — L.R.A. — worden toegepast, en deze regel zal dan soms nog moeten wijken voor een vereiste van persoonlijk of territoriaal statuut, want de overeenstemming van grond- en vormvereisten der wetsbepalingen geeft volgens Devos «aan de bevoegdverklaring een enigszins overheersend karakter in die zin dat de reden van practisch belang waarop de spreuk L.R.A. steunt, soms zal wijken voor een persoonlijk of territoriaal statuut».

Wij zijn ervan overtuigd dat de regel L.R.A. van bij zijn ontstaan met de Romeinse expansie en de eruit voortvloeiende handelsbetrekkingen met naburen, vooral gegroeid is uit practische noodzaak; dat zijn toepassing aanvankelijk heel zeker van facultatieve aard is geweest en er langen tijd gevallen zijn geweest en nog bestaan waar de vorm geregeld blijft door de nationale wet (Zie Vauthier: *Sens et application de la règle L.R.A.*, p. 1 et suiv.; Dalloz: *rép. prat. de législ.*, T. 16, n° 2508). De rechtspreuk is echter geëvolueerd en heeft het karakter gekregen van een rechtsregel, zodat we op dit ogenblik niet kunnen of niet mogen aanemen dat zijn toepassing zou afhangen van de wet die de grondvoorwaarden ener bewuste handeling regelt. Deze afhankelijkheid wordt door prof. Devos in zijn studie vooropgezet doch niet bewezen, en die vooropzetting lijkt ons niet alleen onverantwoordelijk vermits rechtspraak en rechtsleer op een bepaald ogenblik de tegenovergestelde mening waren toegedaan (Vauthier, op. cit. p. 59) maar ze komt ons bij Devos des te minder logisch voor na zijn uiteenzetting over samenloop van grond- en vormvereiste die veelal door elkaar lopen en elkaar gelijken. Het ware dus ook logisch ze op gelijke voet te behandelen en geen van beide voorrecht te verlenen op de andere (Vauthier, op. cit. 59).

Volgens prof. Devos is het dus de nationale wet die in principe bevoegd blijft voor grond- en vormvereisten en komt de wet van de plaats alleen tussen bij practische noodzaak en voor zover de nationale wet dit toelaat. Zijn stelling strookt noch met de vroegere of huidige Belgische rechtspraak (Beroepshof Gent, 10 Mei 1948: *Tijdschrift voor notarissen* 1950, blz. 15; Burg. Gent, 17 Dec. 1952, J.T. 1953, p. 156; Beroepshof Luik, 4 Juli 1953 in tegenwoordig nummer gepubliceerd) noch met de Nederlandse zienswijze (zie aangehaalde citaten van Kusters, Mulder, Van Brakel).

We zegden reeds dat ze niet te rechtvaardigen is, en logisch of practisch is ze evenmin. Ze houdt immers geen rekening met het door Nederlandse wettekst, rechtsleer en rechtspraak opzettelijk gemaakte onderscheid tussen grond- en vormvereisten in dit opzicht en ze pleit voor toepassing der Nederlandse wet die zelf haar onbevoegdheid erkent. Op practisch gebied is ze daarbij in staat ons alle voordelen te ontnemen die van de rechtspreuk L.R.A. een noodzakelijkheid hebben gemaakt. Daarom kunnen we ons met het facultatief karakter dezer rechtspreuk alleen accoord verklaren voor zover men hiermee niets anders bedoelt of niet anders toelaat dan een keuze tussen vormvereisten van de nationale wet enerzijds en van de wet waar de handeling plaats grijpt anderzijds. Schenkt dit facultatief karakter aan de nationale wet tevens de mogelijkheid haar eigen vorm buitenlands op te dringen met uitsluiting der locale vormen en er hun wetteksten in dit opzicht te doen toepassen dan scheidt men meteen de mogelijkheid de rechtspreuk L.R.A., die nu haast overal als algemeen geldende rechtsregel wordt aangenomen, tot niets te herleiden en geeft men er een interpretatie aan die noch juridisch, noch historisch te verantwoorden is.

Ook is het o.i. verkeerd een algemeen geldend impertatief karakter (van openbare orde) aan deze rechtspreuk te willen toekennen, zoals onze rechtspraak dat momenteel schijnt te doen. (Beroepshof Gent, 10 Mei 1948; Burg. Gent, 17 December 1952; Beroepshof Luik 4 Juli 1953; en voor Frankrijk : Cass. 20 Augustus 1847 : D.P. 1847-5-273; Cour impériale d'Orléans 4 Augustus 1859 : S. 1860-2-37; Aubry et Rau : Cours de dr. civ. Fr. T. 10, p. 596; Rép. de dr. Fr. « 1905 », T. 35, p. 790.)

Nemen we b.v. het geval van een Nederlander die in België een eigenhandig testament opmaakt zonder dagtekening en het bij een notaris in bewaring geeft, die er een akte van inbewaringstelling van opmaakt.. Dergelijk testament zou in Nederland als geldig worden aanzien t.a.v. de Nederlandse wet (Hoge Raad der Nederlanden, 6 Januari 1927 : Nederlands juristenblad 1927, blz. 267; Prof. Lammertijn, Rk. Weekblad 1936, p. 1173 en volg.). De Belgische rechter echter die de regel L.R.A. een algemeen geldend imperatief karakter toekent kan hier in België dergelijk testament niet aannemen, vermits het niet gedagtekend is en als dusdanig niet beantwoordt aan een der in België geldende vormen voor het opmaken van een testament. We staan hier dus voor hetzelfde resultaat als datgene waartoe de interpretatie van prof. Devos ons leidde : wij gaan ten overstaan van Nederlanders ongeldig verklaren wat de Nederlanders zelf, buiten Nederland of zelfs in eigen land als geldig aanzien; wij gaan de vrijheid van handelen, van de Nederlanders meer inkrimpen dan de Nederlandse wetgever dit in art. 992 heeft willen doen. Dergelijke handelwijze is noch logisch, noch practisch en we menen dat ze evenmin verzoenbaar is met de geest en de principes van onze eigen nationale wetgeving, noch met de geest onzer

eigen beginselen van internationaal privaatrecht. (Artikel 999 B.W.B.)

Alleen het facultatief karakter van de regel L.R.A. dat aan de handelende vreemdeling de vrije keuze laat tussen nationale of locale vormen, kan ook de geldigheid van dergelijk testament onder nationale vormen in België aannemen en beantwoordt daarom het best aan de geest van het Algemeen internationaal privaatrecht waar soepelheid een eerste vereiste is. (Vauthier op. cit. p. 59, « On pourrait déduire des termes de certains jugements, que la loi personnelle des parties qui sont présentes à un acte et la loi du lieu de l'acte, sont tout au moins sur un pied d'égalité »; Brussel, 16 Juni 1926, R. prat. notar. 1928, p. 46; Bevelschrift voorz. rechtbank 1e Aanleg te Kortrijk, 8 Maart 1951 : Tijdschrift voor notarissen 1951, blz. 87; Cass. Fr. 20 juillet 1909 : S. 1915-1-165; Prof. Lammertijn : Rk. Weekblad 1836, blz. 1173 met verwijzingen.)

Om te eindigen nog een woord over de conferentie van Den Haag. Naar luid van het ontwerp verdrag opgenomen in de vierde Haagse conferentie (Zie actes 4e Conférence de la Haye 1924, p. 128-129) later her-nomen in artikel 6 van het ontwerp verdrag van 1925, zouden bepalingen als deze van artikel 992 N.B.W. alleen nietigheid meebrengen in de staten waartoe de erflater krachtens nationaliteit behoort, niet in diegene waar het testament werd opgemaakt of in derde staten. En op de conferentie van 1925 werd op 17 Juli 1925 door Duitsland, Zweden, Noorwegen, Frankrijk, Italië, Nederland, Portugal en Roemenië een overeenkomst ondertekend waarin is voorzien « Les testaments sont valables quant à la forme, s'ils satisfont aux prescriptions soit de la loi du lieu où ils sont faits, soit de la loi du pays auquel appartenait le défunt quand il disposait » (Rév. de dr. int. année 1925, p. 675).

De overeenkomst van 1925 werd weliswaar niet ondertekend door België en voor het ontwerp-verdrag van 1924 doet prof. Devos opmerken « Wat men ook kan denken van het Haagse ontwerp-verdrag betreffende den vorm der testamenten, ontwerp dat slechts als minnelijke schikking werd aangenomen in 1924 bij vijf stemmen tegen drie met twee onthoudingen — tot heden toe is het door onzen wetgever niet goedgekeurd, zodat de uitsluiting van artikel 992 N.B.W. door den Belgischen rechter daarop niet kan steunen ».

We menen echter te hebben aangetoond dat een juiste toepassing van onze eigen beginselen van internationaal privaatrecht, bijzonder van de regel L.R.A., ons tot dezelfde conclusies leidt als diegene die in de Haagse ontwerpverdragen en overeenkomsten werden opgenomen. In dit geval hoeven we noch de gezaghebbende strekking van deze verdragen — ook zonder Belgisch accoord — noch de Nederlandse rechtspraak en rechtsleer op dit terrein zelf, te negeren of tegen te werken, maar kunnen we er tevens naar verwijzen om de juistheid onzer stelling juridisch of practisch te verantwoorden.

Leo HEYVAERT,
Advocaat te Brussel.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

OMTRENT DE HERVORMING VAN ART. 922 B.W.

I. *Probleem.*

Voor de praticus stelt zich veelal de vraag: hoe is het mogelijk, met een maximum van rechtsveiligheid, het enige landbouw-, nijverheids- of handelsbedrijf dat door de ouders met grote moeite werd opgebouwd te behoeden voor de splitsing of verkoop aan vreemden, met inachtneming van de gelijkheidsreëls ter zake (erfenis en schenkingsbepalingen; homesteadproblemen).

1° De Wet op de kleine nalatenschappen gaf een gedeeltelijke oplossing. Doch het kadastraal inkomen is te gering voor vele bedrijven. Ook is in de praktijk de toepassing vooral beperkt tot de overneming door de langstlevende der ouders. Meestal is geen enkele der kinderen immers in staat zeer ruime uitbetalingen te doen. Het probleem kan zich aldus opnieuw stellen bij het overlijden van de langstlevende.

2° De schenking door de ouders, aan één der kinderen van het ganse bedrijf, schept het gevaar voor de inkorting (artikel 920 B.W.).

De gewone regel brengt zelfs de inkorting in natura mede.

Deze inkorting in natura wordt bevorderd door de herschatting op de overlijdensdag van de schenker (artikel 922). Deze inkorting biedt grote gevaren voor de begiftigde, en ook voor derden die zakelijke rechten of hypotheken op de geschenken goederen vestigden (artikel 929 en 930 B.W.).

3° De bewilliging door de vermoedelijke mede-erfgenamen, bij de akte of later, is alleen afdoende voor de toepassingsgevallen van artikel 918 B.W. In de andere gevallen is het een overeenkomst over een toekomstige nalatenschap (artikel 2130 B.W.).

Recente rechtspraak heeft het voordeel van art. 918 B.W. zelfs onttrokken aan de schenkingen met voorbehoud van vruchtgebruik (Verbr. 20 Jan. 1950, noot Prof. Dekkers, Rev. Crit., 1950, bl. 45 en volg.) Er waren misbruiken en de toepassing op deze schenkingen was niet verantwoord. Zelfs in de resterende toepassingsgevallen zijn de erfgenamen der vooroverleden reservataire niet gebonden door de toestemming van deze laatsten.

4° De ascendentenverdeling (schenking) is gebonden door de beperking tot het voorbehouden gedeelte en de herschatting, als door de regel der benadeling van meer dan één vierde (artikel 1079 B.W.).

II. *Gedeeltelijke oplossingen.*

A. Een gedeeltelijke oplossing zou bestaan in de verhoging van het kadastraal maximum, voorzien in de wet op de kleine nalatenschappen.

B. Ruimer opgevat is de bijzondere wetgeving voor Elzas-Lotharingen. Deze voorziet voor het kind, dat het enige bedrijf verkrijgt, de mogelijkheid om de uitbetaling aan de mede-erfgenamen over vijf jaar te spreiden (artikel 73, wet 1 Juni 1924), en dit zonder intrest. Beudant, die het geval signaleert, betreurt het, dat het Franse Wetboek deze op economisch en sociaal gebied, gelukkige bepaling niet kent.

C. Grondiger is de hervorming van artikel 922 B.W., waar de schatting zou vastgesteld worden op de schenkingsdag, in plaats van op de dag van het overlijden:

a) Reeds in de Belgische Rechtsleer (Kluyskens, Schenkingen en testamenten, n° 129 b, blz. 173; De Page, VIII, n° 1451 B, blz. 1553) is er een strekking om de beurswaarden aan de herschatting te onttrekken;

b) de schenker kan zich op het ogenblik der schenking geen beeld vormen van de latere waarde-wisseling; het is meestal niet zijn bedoeling in die mate de begiftigde te bevoordelen.

c) de beschikkingsvrijheid van de schenker wordt door deze herschatting fel beperkt, vermits aldus het beschikbaar gedeelte voor verdere schenkingen wordt uitgeput.

d) er kan aanleiding bestaan tot velerlei schattingen:

1° Vooreerst moet rekening gehouden worden met de staat der geschenken goederen ten tijde der schenking, hetgeen een schatting op dit ogenblik kan medebrengen;

2° Vervolgens bestaan er gemengde gevallen (o.a. gedeeltelijk verkoop-gedeeltelijk schenking) die twee schattingen vereisen op twee verschillende ogenblikken.

e) Er is een grote ongelijkheid tussen de begiftigden, die speciën ontvangen, en diegenen die andere roerende ofwel onroerende goederen verkregen. De herschatting is bijna gelijk te stellen met de verboden goudclausule.

f) In Frankrijk werd artikel 922 C.c. gewijzigd bij de wet van 7 Februari 1938, bepalende dat de schatting dient te gebeuren op de dag der schenking.

g) Er is ook de praktijk die bij de ascendentenverdeling een clausule voorziet van herschatting na het overlijden van de langstlevende der ouders. Aldus wordt het gevaar der inkorting en der benadeling, ingevolge herschatting, bezworen.

III. *Voorgestelde hervorming.*

De vraag stelt zich of het niet nuttiger ware, in plaats van enkele partiële hervormingen, en om de stroom van het levende recht terug op te vangen, een nieuw rechtsinstituut te ontwerpen:

a) De zorg van de ouders, om, bij leven nog de zekerheid te hebben dat het familiebedrijf één behouden blijft, is eerbiedwaardig en sociaal gezond.

b) In de meeste gevallen is er ook de bedoeling om de stricte rechtvaardigheid toe te passen voor alle kinderen.

c) Het Burgerlijk Wetboek stamt uit een periode waar slechts enkelen over vrij veel onroerende goederen beschikten. De grote massa had praktisch geen bezit van enig belang. In deze voorwaarden lag de regel van de gelijke verdeling in natura voor de hand. Voeg daaraan toe dat de waardewisselingen zonder belang waren.

d) In onze tijd, waar de vermogenspreiding steeds toeneemt, het belang der roerende goederen stijgt en de waardewisselingen veelvuldig zijn, blijken de regelen van het Burgerlijk Wetboek niet meer aangepast aan de sociale werkelijkheid.

e) Notarissen en rechters zien zich voor onmogelijke opdrachten geplaatst, om aan de gewettigde familiale eisen te voldoen. De rechtspractijk beweegt zich in volle rechtsonzekerheid, met rechtsvormen die de werkelijke betekenis niet meer dragen (v.b. ascendentenverdeling in twee fasen: gezamentlijke schenking en daaropvolgende verdeling).

De bedoelde familiale transactieregeling zou als volgt kunnen georganiseerd worden:

1° De leden van een gezin vermogen in gemeenschappelijk accord, familiebeschikkingen te treffen met betrekking tot de erfenisovergang (resp. afwezigheid). Hierin mogen tevens opvoeding van minderjarigen, begravenis en dg. geregeld worden.

Hiertoe zal de vader of de moeder (gedurende huwelijk beide samen optredende) een verzoek richten tot een notaris, waarvan deze proces-verbaal opmaakt. De gevorderde notaris roept de andere gezinsleden op, met verzoek een tweede notaris aan te stellen.

Wordt hieraan geen gevolg gegeven, dan zal de voorzitter der rechtbank op verzoek van de gevorderde notaris en op dezes proces-verbaal een tweede notaris aanstellen. Op dezelfde wijze benoemt deze magistraat de derde notaris, die het voorzitterschap van het notarissen-college zal waarnemen.

2° De gezinsleden worden door dit college, afzonderlijk gehoord of in vergadering bijeengeroepen, om voorstellen te doen. Het notarissen-college houdt in besloten vergadering beraad, ten einde te overleggen welk voorstel het aan de betrokken partijen meent te moeten doen, of welke bezwaren het moet uitbrengen tegen de voorstellen door de familieleden ingediend. Aldus zijn mening gevormd hebbend, roept het notarissen-college de partijen bijeen, en beweegt ze tot een accoord. Komt dit accoord tot stand, dan wordt de acte verleden.

3° Komt het accoord niet tot stand dan kunnen de vader (en) de moeder of de meerderheid der kinderen vorderen, dat het ontwerp met de voorstellen, medegedeeld door de voorzitter van het notarissen-college, voor beslissing aan de rechtbank wordt voorgelegd. De rechtspleging geschiedt in de Raadkamer. De notarissen rapporteren er over hun ontwerp. De voorzitter der rechtbank kan een rechter, een lid van het parket, de voorzitter der Tucht kamer der Notarissen, of enig ander ambtenaar of zelfs privaat persoon, ver-

wante of niet, met een aanvullend verslag gelasten. De rechtbank beslist in welke voege de regeling zal tot stand komen. Daarna wordt deze regeling voor de notarissen verleden, met of zonder medewerking van alle partijen, tenzij allen eensgezind van de regeling zouden afzien.

4° Tegen deze regeling is geen enkele vordering toegelaten.

Een beperkte herzieningsmogelijkheid zou kunnen ingericht worden, wanneer tengevolge van omstandigheden (nieuw huwelijk van ouders — latere kinderen — of zeer storende waardeverminderingen of vermeerderingen) de familieregeling niet meer passende is.

Deze redenen worden door de rechtbank afgewogen, op verslag en advies van een notarissen-college. De herziening komt tot stand op dezelfde wijze als hierboven bepaald. Geen herziening is nog mogelijk één jaar nadat alle uitbetalingen voldaan zijn, mits op dit ogenblik de beide ouders overleden zijn en de achtergelaten minderjarige kinderen inmiddels de ouderdom van 22 jaar hebben bereikt.

De vrijwillige rechtspleging past best met het familiale milieu. De belangen van de minderjarigen zijn voldoende gevrijwaard. Het misbruik van de welwilendheid der ouders of der deelgenoten, evenals de bedreiging met een langdurig proces zijn met de regeling uitgeschakeld.

De notaris wordt in zijn rol, zijnde de uitoefening van « la douce magistrature familiale » hersteld.

Rob. VANDEKERCKHOVE,
Notaris te Mechelen.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 7 Mei 1953.

Eerste Voorzitter: M. Louvaux.
Raadsheer - verslaggever: M. Piret.
Advocaat-Generaal: M. Janssens de Bisthoven
Advocaat: M. Van Leynseele.

Wissel. — Ten onrechte door het bestreden vonnis aangenomen bedrog van derde-houder en betrokkene-acceptant tegenover de trekker.

In het bestreden vonnis heeft de Rechtbank van Koophandel de vordering van de derde-houder van de wissel tegen de trekker afgewezen op grond van het feit, dat de toestemming van de trekker was verkregen « door aanwending van enig misbruik », d.w.z. door arglist of bedrog.

De rechtbank wijst op geen enkele omstandigheid, waaruit het voornemen van de derde-houder zou zijn af te leiden om de trekker bedrieglijk er toe te bewegen zich te verbinden. De zogenaamde manoeuvre, waarop de rechtbank wijst, zou enkel hierin bestaan, dat de trekker niet op de hoogte zou zijn gehouden door de derde-houder en de aanvaardende betrokkene van tussen hen tot stand gekomen overeenkomsten, noch van de wettelijke gevolgen, die het scheppen van de wissel te laste van de trekker medebracht. Uit deze omstandigheden

mocht de rechter niet besluiten tot het bestaan van het stoffelijk of zedelijk element van bedrog.

Banque de crédit général t/ Maximus Henri.

Gelet op het bestreden vonnis, de 6e Maart 1951 gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Brussel rechtdoende in laatste aanleg;

Over het tweede en het derde middel tezamen, het tweede, schending van de artikelen 7, 26, 30, 55 van de wet van 20 Mei 1872 betreffende de wisselbrief (Boek I, titel VIII van het Wetboek van Koophandel), van de artikelen 1109, 1116, 1382, 1383 van het Burgerlijk Wetboek, doordat de bestreden beslissing, na erop te hebben gewezen dat verweerder de wissels aan aanlegger geëndosseerd heeft in de mening, dat tegen hem geen verhaalsvordering zou worden ingesteld wegens de waarborgen welke, naar hij veronderstelde door de betrokkene waren geleverd, in aanmerking neemt dat verweerders handtekening door aanwending van enig misbruik is bekomen of gehandhaafd, welk misbruik hierin bestond dat aanlegster hem in onwetendheid heeft gelaten ten aanzien van het risico, waaraan hij blootgesteld bleef, zulks terwijl dit risico wettelijk bestond en verweerder, toen hij de wissels ter discontering aanbood, noodzakelijk van bedoeld risico op de hoogte moest zijn, zodat verweerder geen fout heeft kunnen begaan door het hem niet kenbaar te maken;

het derde, schending van de artikelen 4, 5, 7, 26, 30, 55 van de wet van 20 Mei 1872 betreffende de wisselbrief (Boek I, titel VIII van het Wetboek van Koop-

handel), doordat de bestreden beslissing in aanmerking neemt dat het wisselbriefstelsel in casu niet zijn normaal beloop heeft gehad ter oorzaak van de voorafgaande verstandhouding tussen de betrokkene en aanlegster in verbreking, krachtens welk accord laatstgenoemde zich ertoe verbond de litigieuze wisselbrieven te disconteren ten behoeve van de trekker, terwijl deze verstandhouding, verre van een element van arglist ten nadele van verweerder te impliceren, tot doel heeft gehad hem in staat te stellen onmiddellijk over de prijs zijner leveringen te beschikken, zodat de litigieuze wisselbrieven in dezen hun normale rol van credietinstrumenten vervulden;

Overwegende dat de rechter over de grond, om de vordering af te wijzen van aanlegster, welke handelde als derde houder van wisselbrieven tegen verweerder, de trekker ervan, doet steunen op het feit dat de toestemming van de trekker was verkregen « door aanwending van enig misbruik », dit wil zeggen door arglist of bedrog;

Overwegende dat de rechter over de grond op geen omstandigheid wijst, waaruit het voornemen van aanlegster zou vallen af te leiden om verweerder bedrieglijk ertoe te brengen zich te verbinden;

Dat de zogenaamde manoeuvre, waarop de rechter over de grond wijst, enkel hierin zou hebben bestaan, dat verweerder niet op de hoogte zou gehouden zijn geweest door aanlegster en de aanvaardende betrokkene van tussen hen tot stand gekomen overeenkomsten, noch van de wettelijke uitwerkselen welke de schepping der effecten te zijnen laste medebracht;

Dat de rechter over de grond alleen uit deze omstandigheden noch tot het bestaan van het stoffelijk element, noch tot het bestaan van het zedelijk element van bedrog vermocht te besluiten;

Dat de middelen gegrond zijn;

Om die redenen,

zonder dat er grond zij om de andere middelen der voorziening te onderzoeken;

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat dit arrest zal worden overgeschreven in de registers van de Rechtbank van Koophandel te Brussel en dat melding er van zal worden gemaakt op de kant van het vernietigd vonnis;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de rechtbank van eerste aanleg te Nijvel, rechtdoende in handelszaken.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 13 Juli 1953.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : M.M. Mast en Buch.

Auditeur : M. Vliebergh

Advocaat : Mr Schauvliege.

Raad van State. — Aanvangsdatum van de in art. 4 van het besluit van de Regent van 28 Augustus 1948 bepaalde termijn. — Bestrijdbaarheid van een beslissing, waarbij een vroegere beslissing wordt bevestigd. — Bij een beoordeling van feiten mag de Raad van State zich niet in de plaats stellen van de bevoegde overheid.

De in artikel 4 van het besluit van de Regent van 28 Augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling Administratie van de Raad van State bepaalde termijn vangt aan op de dag, dat de

belanghebbende kennis heeft gekregen van de door hem bestreden beslissing, wat zeker het geval is op de dag, waarop hij bij brief om een tegenonderzoek heeft verzocht.

Een beslissing, waarbij een vroegere beslissing wordt bevestigd is voor bestrijding vatbaar.

Bij de beoordeling van feiten vermag de Raad van State zich niet in de plaats te stellen van de bevoegde overheid.

Tessens en Fiers t/ Belgische Staat (Minister van Landsverdediging).

Overwegende dat het beroep, ingesteld door Tessens Maria bij het verzoekschrift dd. 6 Juni 1952, strekt tot de vernietiging van de beslissing dd. 27 Februari 1952, waarbij de Minister van Landsverdediging aan wachtmeester Fiers de toelating weigerde met verzoekster in het huwelijk te treden; dat deze beslissing op 7 Maart 1952 aan Fiers werd betekend;

Overwegende dat het beroep door Fiers Telesphore, ingesteld bij het verzoekschrift dd. 27 Februari 1953, strekt tot vernietiging van de beslissing dd. 20 November 1952, waarbij de Minister van Landsverdediging na een nieuw onderzoek aan verzoeker de toelating weigerde met Tessens Maria in de echt te treden; dat deze beslissing op 28 November 1952 ter kennis van verzoeker werd gebracht;

Overwegende dat verzoeker op 28 November 1951 bij zijn oversten een aanvraag indiende om verzoekster te huwen; dat op 8 December 1951 en 9 Januari 1952 de commandant van de brigade der Rijkswacht te Leopoldsburch, waar zij tijdens de bezetting verbleven had, over verzoekster ongunstige inlichtingen verschaftte; dat na ongunstig advies van de hiërarchische oversten van verzoeker, de tegenpartij op 27 Februari 1952 de huwelijks-toelating weigerde; dat deze beslissing op 7 Maart 1952 ter kennis van verzoeker werd gebracht; dat verzoeker bij schrijven dd. 25 Maart 1952 heeft verzocht dat een tegenonderzoek zou worden ingesteld en tot staving van dit verzoek aanvoerde dat de door zijn verloofde ingebrachte bewijzen, de inlichtingen, verstrekt door de commandant van de brigade der Rijkswacht te Leopoldsburch, tegenspraken; dat de tegenpartij dit verzoek inwilligde en een nieuw onderzoek liet instellen; dat zij echter op 20 November 1952 haar weigering handhaafde;

Overwegende, wat het eerste beroep betreft, dat de tegenpartij aanvoert dat het beroep te laat werd ingesteld;

Overwegende dat de bestreden beslissing inderdaad op 7 Maart 1952 ter kennis van Fiers werd gebracht en uit de brief, waarbij deze op 25 Maart 1952 een tegenonderzoek verzocht, blijkt dat verzoekster zeker op deze datum van de door haar bestreden beslissing kennis had; dat aldus blijkt dat het eerste beroep niet ontvankelijk is daar het door Tessens Maria ingesteld werd na het verstrijken van de termijnen, bedoeld bij artikel 4 van het Besluit van de Regent dd. 23 Augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State;

Overwegende dat de beslissing dd. 20 November 1952 niet enkel de beslissing dd. 27 Februari 1952 bevestigt, maar genomen werd na het tegenonderzoek; dat zij alzo danig als een nieuwe beslissing dient beschouwd te worden; dat echter de omstandigheid dat de Minister bij de beslissing dd. 20 November 1952 de voordien genomen beslissing verklaarde te handhaven niet, zoals verzoeker beweert, de onregelmatigheid van de laatste beslissing ten gevolge heeft;

Overwegende dat verzoeker enkel aanvoert dat de

bestreden beslissing op niet vaststaande feiten steunt en dat zij alle grond mist;

Overwegende dat de bestreden beslissing gemotiveerd is door de overweging dat « behalve het feit van een vertrek naar Duitsland, de tegenonderzoeken die door twee verscheidene officieren gedaan werden ingevolge het verzoek dd. 25 Maart 1952 van wachtmeester Fiers de ongunstige inlichtingen bevestigen, die aangaande mejuffrouw Tessens Maria ingewonnen werden bij het oorspronkelijk huwelijksonderzoek »;

Overwegende dat niet bewezen is dat de tegenpartij haar bevoegdheid overschreed door het bestaan te aanvaarden van de aan haar beoordeling onderworpen feiten en door te oordelen dat die feiten van de aard zijn om de gedane weigering te rechtvaardigen; dat de Raad van State niet vermogt zich in de plaats te stellen van de tegenpartij bij de beoordeling van deze feiten;

Besluit,

Artikel 1:

De beroepen worden verworpen.

Artikel 2.

De betaling van het recht van 1.050 fr. wegens kosten valt ten laste van verzoekers.

NOOT: Een eerste beroep werd ingediend door de verzoekster, strekkende tot nietigverklaring van de beslissing dd. 27 Februari 1952, waarbij de Minister van Landsverdediging aan de verzoeker de toelating weigerde om met verzoekster in het huwelijk te treden.

Ten deze dient te worden aangestipt dat de Raad van State impliciet schijnt te aanvaarden dat verzoekster een belang had om voormelde beslissing aan te vallen. De tegenpartij had het gebrek aan belang opgeworpen, aangezien de getroffen beslissing volgens haar alleen de verzoeker betrof. Geen wijziging werd aan de rechtstoestand van verzoekster aangebracht; alleen werd aan Fierens het recht ontzegd om als rijkswachter met verzoekster in het huwelijk te treden.

Wat de ontvankelijkheid ratione temporis betreft, neemt de Raad van State een vermoeden van kennismening der beslissing aan (cf. art. 4, 3de lid, van het K.B. van 23 Augustus 1948), afgeleid uit het feit dat verzoekster zeker op 25 Maart 1952 van de door haar bestreden beslissing kennis had.

Dit blijkt immers volgens de Raad uit de brief, waarbij de verzoeker op die datum een tegenonderzoek verzocht.

Hier valt op te merken dat zo dikwijls een beslissing niet dient betekend noch bekendgemaakt te worden, het bewijs van de eenvoudige kennismening niet noodzakelijk moet geleverd worden door de tegenpartij, die wenst de onontvankelijkheid voor de Raad van State op te werpen.

De Raad van State kan immers van ambtswege een vermoeden van voldoende kennismening construeren. Deze zienswijze van de Raad kan volledig aanvaard worden.

In geval van verplichte betekening nochtans zal het Bestuur hiervan veelal het bewijs moeten leveren, bij gebreke waarvan het verzoek door de Raad als ontvankelijk wordt aangezien (zie o.a. arresten Pinchart J. B., nr. 1889, 3e Kamer, en Dewinter, L., nr. 1957, 3e Kamer).

De Raad beperkt er zich dan ook toe het eerste verzoekschrift onontvankelijk te verklaren ratione temporis.

* * *

Het tweede verzoekschrift verdient grotere aandacht. Hier valt verzoeker de beslissing van 20 November 1952

aan, waarbij de Minister van Landsverdediging na een nieuw onderzoek aan verzoeker de toelating weigerde om met verzoekster in de echt te treden.

Wat de ontvankelijkheid betreft, stelt de Raad van State vast dat ter zake een beslissing kan aangevallen worden niettegenstaande zij een eerste beslissing, nl. die van 27 Februari 1952 (cf. supra), eenvoudig bevestigt.

Op dit punt kan verwezen worden naar de arresten van de Raad van State, 3e Kamer, Poncin, nr. 101, Labye, nr. 1169, en Vandeveldde, nr. 1213.

De formulering « bevestigende beslissing », ongeacht of er een nieuw feit voorhanden is of niet, dat aanleiding geeft tot een nieuw onderzoek of tot een tegenonderzoek, is niet van aard de onontvankelijkheid ratione temporis van het verzoekschrift tot gevolg te hebben.

Gelet op de bijzondere aard van de verzochte toelating, betreffende de uitoefening van het voornaamste der persoonlijkheidsrechten dient het eenvoudig aanvragen van een nieuw onderzoek te worden aangezien als leidende tot een juridisch nieuwe beslissing, al weze deze nog formeel de bevestiging van een voorgaande. De beslissing op tegenonderzoek genomen, kan steeds voor de Raad autonoom aangevallen worden.

Ten gronde is de Raad van mening « dat de tegenpartij haar macht niet overschreden heeft door het bestaan te aanvaarden van de aan haar beoordeling onderworpen feiten en door te oordelen dat de feiten van de aard waren om de gedane weigering te rechtvaardigen ».

* * *

Laten wij terloops aanmerken dat de huwelijksaanvraag van het lager personeel der Rijkswacht geregeld wordt bij het besluit van de Souvereine Vorst van 30 Januari 1815, houdende reglement op de politie, de tucht en de dienst van de Marechaussee (art. 7). Hierbij wordt voorzien dat de toelating om in het huwelijk te treden aan de onderofficieren-rijkswachters verleend wordt door de Kapitein en de Commandant van het korps.

Ingeval van ongunstig advies neemt de Minister van Landsverdediging de beslissing in laatste instantie (M.O. van 23 Juli 1951).

Zo komt het dat in onderhavig geval twee ministeriële beslissingen van afwijzing van het verzoek om een huwelijk aan te gaan genomen werden.

H. Van Eecke.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 9 October 1953

Voorzitter: M. Delvaux.

Raadsheren: M.M. Michielssens en Schilling.

O.M.: M. van de Vliedt.

Advocaten: Mrs E.J. Aerts, J. de Raedemaeker, Stappers, Bruneel en Eug. Mertens.

Verkoop gedurende de bezetting van een aan een Israëliet toebehorend verhypothekerd goed krachtens vonnis van de Belgische rechter. — Volkomen geldigheid. — Niet toepasselijkheid van de wet van 12 April 1947. — Daaraan doet niet af, dat de eerste Duitse administratieve toelating verleend werd.

Verkoop gedurende de bezetting van een aan een Israëliet toebehorend verhypothekerd goed krachtens vonnis van de Belgische rechter wegens wanbetaling van de bedongen interesten en aflossing. De

Duitse administratieve toelating, die krachtens de «Judenverordning» van 28 October 1940 nodig was om tot de verkoop over te gaan maakt de verkoop niet tot een door de vijand genomen maatregel; de verkoop is immers geschied met de toelating van de bezettende macht, doch niet op haar bevel.

Bedoelde verkoop valt niet onder toepassing van de wet van 12 April 1947, die bepaalt, dat de tussen 9 Mei 1940 en de dag van de bevrijding onder de dwang van een zedelijke drang gesloten overeenkomsten vernietigbaar zijn. Er is in onderhavig geval inderdaad niet sprake van een tussen 9 Mei 1940 en de dag der bevrijding gesloten overeenkomst maar van een in 1933 gesloten overeenkomst, waarbij de mogelijkheid van gerechtelijke inwinning voorzien was voor het geval, dat de intresten niet op het bedongen tijdstip zouden worden betaald. Het gaat hier om een regelmatige tenuitvoerlegging van een vroeger bestaande overeenkomst.

De verkoop zou ook geschied zijn, indien de goederen eigendom waren geweest van personen, die niet onder toepassing van de «Jodenverordening» vielen en uit het land gevlucht waren.

De hypothecaire schuldeiser heeft zich in het onderhavige geval evenmin schuldig gemaakt aan een onrechtmatige daad in de zin van art. 1382 B.W., daar hij gerechtigd was tot gedwongen verkoop van het verhypothekeerde goed over te gaan.

Wolfowitz t/ Tombeur, Poppe en Eibout.

Gezien in behoorlijke vorm aan het Hof overgelegd het vonnis door de Rechtbank van eerste aanleg, zetelende te Antwerpen op 21 April 1950 gewezen alsmede de akte van beroep tegen voormeld vonnis;

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig naar de vorm en tijdig werd ingesteld;

Overwegende dat het doel der oorspronkelijke vordering door appellanten ingesteld en de feitelijke omstandigheden der zaak breedvoerig en op nauwkeurige wijze door de eerste rechter werden uiteengezet — uiteenzetting waarbij het Hof zich aansluit;

Overwegende dat appellanten zowel in eerste aanleg als voor het Hof aanvoeren dat de verkoop van hun eigendommen geschied is met medehulp der bezettende macht krachtens de Judenverordening van 28 October 1940; dat bij toepassing der besluitwet van 10 Januari 1941 alle daden van beschikking die het voorwerp waren vanwege de vijand vanaf 10 Mei 1940 van beslag, verbeurdverklaring, gedwongen verkoping en alle andere maatregelen welke inbreuk maken op het eigendomsrecht nietig kunnen verklaard worden; dat bewuste verkoping eveneens onder toepassing der wet van 12 April 1947 valt, die bepaalt dat de overeenkomsten gesloten tussen 9 Mei 1940 en de dag der bevrijding onder de drang van een zedelijke dwang vernietigbaar zijn; dat zij tenslotte 3de geïntimeerde Tibout verantwoordelijk stellen op grond van art. 1382 van het Burgerlijk Wetboek, daar hij niet gerechtigd was voor een initiale schuldvordering van 1.200 frank twee eigendommen van een aanzienlijke waarde te doen verkopen;

Overwegende dat het best mogelijk is dat Tibout een aanvraag aan de Duitse overheid heeft gedaan ten einde de toelating te bekomen de eigendommen van appellanten die Israëliet zijn, te verkopen;

Overwegende dat de Duitse administratieve toelating, die nodig was om over te gaan tot de verkoop geenszins de regelmatigheid van de procedure van verkoping aantast; dat de verkoping geschiedde ten gevolge van het niet betalen der bedongen intresten en van een proceduur voor de Belgische Rechtbanken,

dat de verkoping derhalve gebeurde met de toelating van de bezettende macht, maar niet op hun bevel; dit als gevolg van een maatregel door de vijand genomen op grond van bewust middel;

Overwegende dat er derhalve geen spraak kan zijn de vordering in te willigen; dat overigens de bewijsvoering van appellanten erop neerkomt dat de schuldenaars van Joodse nationaliteit gedurende de oorlog wegens wanbetaling niet hadden kunnen verontrust worden, hoewel geen algemeen moratorium was toegestaan daar de toelating van de bezettende macht het verpand eigendom te verkopen altijd noodzakelijk was wanneer de eigendommen aan Israëlieten toebehoorden;

Overwegende dat wat de toepassing der wet van 10 Januari 1941 betreft appellanten aanvoeren zonder nochtans hun bewering te bewijzen, dat hun eigendommen «geconfiscieerd» waren, hetgeen tegengesproken wordt door het feit dat appellanten beweren dat bewuste eigendommen met de toelating van de bezettende macht werden verkocht en dat het niet betwist wordt dat het saldo van de verkoopprijs ten bate van appellanten op de consignatiekas werd gestort;

Overwegende dat wat de toepassing der wet van 12 April 1947 betreft, de eerste rechter terecht aanstipt dat er ter zake geen sprake kan zijn van een overeenkomst tussen 9 Mei 1940 en de dag der bevrijding gesloten, maar van een overeenkomst afgesloten in het jaar 1933, waarbij mogelijkheid van gerechtelijke uitwinning voorzien was in geval de intresten op de vastgestelde datum niet werden vereffend; dat de dwang op appellanten uitgeoefend niets gemeens heeft met de morele dwang voorzien door de wet van 12 April 1947, bij het afsluiten van een overeenkomst; dat het ter zake een regelmatige tenuitvoerlegging geldt van een vroeger bestaande overeenkomst;

Overwegende dat het Hof eindelijk wil doen opmerken dat, ware de verkochte onroerende goederen eigendom geweest van personen die onder de toepassing van de Jodenverordening niet vielen, doch die het land uit waren gevlucht, en aldus moeilijk in contact met België konden blijven, deze goederen, bij gemis aan betaling der vervallen intresten, op verzoek van de schuldeiser voor dadelijke uitwinning en voor verkoop vatbaar zouden geweest zijn op dezelfde wijze als onroerende goederen aan Israëlieten toebehorende; dat de eigenaars dezelfde schade zouden geleden hebben, schade die ontstaan was naar aanleiding van de oorlogsgebeurtenissen en tengevolge van het uitblijven van een algemeen moratorium;

Overwegende dat in zoverre de eis op artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek is gesteund er dient aangestipt dat Tibout ontegensprekelijk het recht had de gedwongen verkoop der twee in pand gegeven eigendommen te vervolgen ten einde de betaling der vervallen intresten en de terugbetaling van het eisbaar geworden kapitaal (40.000) te bekomen dat wel is waar de opbrengst van het eigendom in de Hoveniersstraat gelegen, volstond om de rechten van al de schuldeisers te vrijwaren, maar dat zulks het geval niet was voor het huis in de Van Lierusstraat gelegen, dat slechts 200.000 fr. opbracht, wanneer de schulden van appellanten volgens afrekening van de instrumenterende notaris 222.370 fr. beliepen;

Overwegende dat men misschien mag betreuren dat het vonnis bij verstek bij hetwelk de verkoping der twee eigendommen werd toegelaten niet de verkoping geregeld heeft derwijze dat Tibout de verkoop had moeten staken indien de opbrengst van een der beide eigendommen voldoende ware geweest om al de schuldvorderingen te dekken;

Overwegende dat men niet aan Tibout mag verwij-

ten, die enerzijds niet op de hoogte was van het juist bedrag der schulden van appellanten en anderzijds niet kon gissen welk van de twee eigendommen het hoogste bedrag zou opbrengen, dat hij de twee eigendommen heeft doen verkopen;

Overwegende dat er geen beroep werd aangetekend tegenover Maertens Jeanne weduwe August Beernaerts die in eerste aanleg door Tombeur Caroline in vrijwaring werd geroepen, dat eerstgenoemde derhalve voor het Hof niet meer ter zake is;

Om deze redenen,

Het Hof gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1953;

Gehoord ter openbare zitting de heer advocaat-generaal Baron van den Branden de Reeth, in zijn eensluidend advies; ontvangt het beroep en beslissende binnen zijn perken;

Verklaart appellanten zonder grieven;

Bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis;

Verwijst appellanten in de kosten van beroep.

HOF VAN BEROEP TE LUIK

4 Juli 1953.

Voorzitter : M. Verreydt.

Raadsheren : Mrs Albert en Ulrix.

Advocaat-Generaal : M. Constant.

Advocaten : Mrs Josse Borginon en Van Dievoet.

1. Testament — Dading — Dwaling omtrent interpretatie van testament — Geen dwaling omtrent het recht of omtrent de zelfstandigheid der zaak — Dading geldig.

2. Internationaal privaatrecht ; eigenhandig testament van een Nederlander in den vreemde. — Artikel 992 Nederlands burgerlijk wetboek — *locus regit actum*.

1. Dwaling in een dading omtrent een besproken testament om de betwisting omtrent de geest van het besproken testament uit de weg te ruimen, is een dwaling betrekkelijk de interpretatie van een testament die geen rechtskwestie opwerpt, doch wel degelijk een dwaling omtrent het feit is, bepaaldelijk omtrent de uitgestrektheid van de rechten der partij die de vergissing heeft begaan.

Dergelijke dwaling kan tot vernietiging der dading aanleiding geven op voorwaarde dat zij de zelfstandigheid der zaak betrefte.

De dwaling aangaande de uitgestrektheid van de rechten ener partij raakt echter de zelfstandigheid der zaak niet daar iedere dading precies beoogt; om reden der onzekerheid heersend omtrent de rechten der contractanten, aan een oprijzend geschil een einde te stellen door wederzijdse toegevingen.

Invloed van het gezag van een notaris bij het aangaan dezer dading kan geen aanleiding geven tot nietigheid ervan daar de beïnvloede partij zelf de gevolgen moet dragen van haar vergissing met te rade te gaan bij een volgens haar onbekwaam of oneerlijk raadgever.

2. Artikel 992 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek dat aan een Nederlander, die zich in een vreemd land bevindt, verbiedt een eigenhandig testament te maken, betreft de bekwaamheid niet maar legt slechts een vormvereiste op, die voor de Belgische rechtsmachten geen bindend karakter heeft. Het

tegendeel zou voor gevolg hebben een schending aan te nemen van een grondbeginsel van algemeen geldend Belgisch recht, luidens hetwelk de uiterlijke vormen der akten beheerst worden door de wet der plaats waar deze akten worden verleden.

Toepassing van dit artikel in België zou strijdig zijn én met het nationaal recht én met de regelen van internationale wederkerigheid, stilzwijgend door de staten aangenomen, op grond van het rechtsprincipe « *Locus regit actum* ».

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Gelet op het in regelmatige uitgifte voorgelegd vonnis der burgerlijke rechtbank van eersten aanleg te Tongeren, gewezen op 29 November 1951;

Overwegende dat het hoger beroep tegen bedoeld vonnis gericht regelmatig is naar de vorm en dat de ontvankelijkheid ervan niet wordt betwist;

Overwegende dat de eis ingediend door Christiaan Jonkergouw, oorspronkelijke aanlegger, thans appellant tegen de consoorten Peeters, geïntimeerden, voor doel heeft de vereffening en verdeling te bekomen der tussen partijen in overdeeldheid liggende goederen, zulks ten gevolge van twee opeenvolgende nalatenschappen, deze van Peeters Judith, overleden op 14 April 1940, en deze van Jonkergouw Henri, overleden op 25 December 1946;

Overwegende dat eerstgenoemde over haar goederen heeft beschikt door eigenhandig testament, gedatet van 26 Maart 1940, en in zeer gebrekkige bewoordingen opgesteld, dat op 10 October 1940 een overeenkomst werd aangegaan tussen al de belanghebbenden waaronder de overlevende echtgenoot van de testamentmaakster, Jonkergouw Henri, alsmede diens broeder, de huidige appellant, krachtens dewelke de betekenis van dit testament op minnelijke en onwederroepelijke wijze werd vastgelegd;

Overwegende dat bedoeld document in hoofdzaak aanneemt dat het inzicht der testamentmaakster is geweest aan haar echtgenoot te geven het vruchtgebruik zijn leven gedurende van al haar roerende en onroerende goederen;

Overwegende dat partijen accoord gaan om deze overeenkomst als een dading te bestempelen, voor doel hebbende alle gebeurlijke betwisting omtrent de geest van het besproken testament uit de weg te ruimen;

Overwegende nochtans dat appellant de geldigheid dezer dading bestrijdt, beweerend dat zijn rechtsvoorganger Jonkergouw Henri, in dwaling werd gebracht betrekkelijk de zelfstandigheid van de zaak;

Overwegende dat, zoals reeds werd aangestipt, het besproken testament op zeer gebrekkige wijze is opgesteld en daarbij nog overladingen vertoont, door de hand der testamentmaakster aangebracht, waardoor zijn betekenis nog onduidelijker wordt; dat dientengevolge verschillende lezingen of interpretaties mogelijk zijn, omstandigheid die dan ook aanleiding verschaft tot de aangegane dading;

Overwegende dat de eerste rechter oordeelde dat de dwaling die gebeurlijk door appellant's rechtsvoorganger werd begaan een dwaling was omtrent het recht en dat een dwaling uit dien hoofde niet mag bestreden worden (art. 2052 tweede lid van het burgerlijk wetboek);

Overwegende dat de eerste Rechter zich hierin heeft vergist, daar een dwaling betrekkelijk de interpretatie van een overeenkomst of van een testament geen rechtskwestie opwerpt, doch wel degelijk een dwaling daartelt, omtrent het feit, bepaaldelijk omtrent de

uitgestrektheid van de rechten der partij die de vergissing begaat;

Overwegende dat dergelijke dwaling wel tot de vernietiging ener dading kan aanleiding geven, op voorwaarde dat zij de zelfstandigheid der zaak betrefte;

Overwegende dat de dwaling aangaande de uitgestrektheid van de rechten ener partij de zelfstandigheid der zaak niet raakt, daar waar iedere dading precies beoogt, om reden der onzekerheid heersend omtrent de rechten der contractanten, aan een oprijzend geschil een einde te stellen door wederzijdse toegevingen;

Overwegende dat appellant weliswaar aanvoert tot de litigieuze dading te zijn overgegaan onder de invloed en het gezag van een Notaris, die — de belangen der tegenpartij behartigend — vrijwillig zijn rechtsvoorganger in dwaling heeft gebracht;

Overwegende dat zelfs in deze veronderstelling, de nietigheid der overeengekomen dading niet kan uitgesproken worden, daar Jonkergouw Henri de gevolgen moet dragen van zijn vergissing, «in casu» met te rade te gaan bij een volgens hem, onbekwaam of oneerlijk raadgever;

Overwegende aldus dat, luidens het eerste lid van het artikel 2052 van het Burgerlijk wetboek, de tussen partijen ontstane dading kracht van gewijsde in hoogste aanleg bezit en dat de liquidatie der nalatenschap van Peeters Judith op grond harer voorschriften moet geschieden;

Overwegende dat de eerste rechter terecht heeft beslist dat de handelszaak door wijlen Jonkergouw Henri uitgebaat, voor de helft tot de nalatenschap van Peeters Judith behoort; dat de door appellant desbetreffende bijgebrachte bescheiden en argumenten niet kunnen opwegen tegen de bekentenis op twee reizen door voornoemde Jonkergouw afgelegd in de overeenkomst van 10 October 1940, bepaaldelijk onder littera D, dezer overeenkomst: «Dat voortaan de Heer Henri Jonkergouw voor eigen rekening de handel van hem en zijn echtgenote zal kunnen voortdrijven, mits er inventaris worde gemaakt van alle roerende goederen»;

Overwegende dat uit de voorgaande beschouwingen blijkt dat de door appellant onder de nummers een tot en met zeven zijner subsidiaire besluiten, opgesomde daadzaken, met aanbod van bewijs, ter zake niet dienend zijn;

Overwegende ten overstaan van het olographisch testament uitgaande van Henri Jonkergouw en gedagtekend van 4 November 1941, waardoor deze vrijwel zijn totaal bezit aan appellant overmaakt, dat de eerste rechter dit testament nietig heeft verklaard bij toepassing van artikel 922, van het Nederlands burgerlijk wetboek, aldus luidende: «Een Nederlands onderdaan, die zich in een vreemd land bevindt, zal geen anderen uitersten wil maken dan bij authentieke akte, en met inachtneming van de formaliteiten welke in het land alwaar de akte verleden werd gebruikelijk zijn»;

Overwegende dat Jonkergouw Henri de Nederlandse Nationaliteit bezat en dat hij zijn testament te Maaseik, aldus in België, heeft opgemaakt onder de vorm ener onderhandse akte;

Overwegende dat om de geldigheid van deze uiterste wilsbeschikking te beoordelen, er dient onderzocht te worden of het Nederlands voorschrift, waarvan hoger werd gewag gemaakt, voor doel heeft het persoonlijk statuut der Nederlandse onderdanen te beheersen, vermits dit statuut op voornoemden toepasselijk blijft, wanneer zij in den vreemde vertoeven;

Overwegende dat niet alleen uit de mening van gezaghebbende specialisten, doch veeleer nog uit de

plaats die bedoelde wettekst bekleedt in het Nederlands burgerlijk wetboek, bepaaldelijk in de vierde afdeling van deze Codex, getituleerd «Van de vorm der uiterste willen» wanneer een tweede afdeling het heeft over de «bekwaamheid om bij uiterste wil te beschikken of daarvan voordeel te genieten» op ontegensprekelijke wijze voortvloeit dat het artikel 992 voormeld slechts een vormvereiste oplegt, hetwelk voor de Belgische Rechtsmachten geen bindend karakter heeft, daar het tegendeel voor gevolg zou hebben een schending aan te nemen van een grondbeginsel van algemeen geldend Belgisch recht, luidens hetwelk de uiterlijke vormen der akten beheerst worden door de wet der plaats waar deze akten worden verleden, een grondbeginsel dat herhaaldelijk door het Belgisch Verbrekingshof werd gehuldigd, dat een internationaal karakter bezit, zodanig dat de Belgische Wetgever het eerbiedigt ten opzichte der Belgische onderdanen die in de vreemde verblijven, namelijk in het artikel 999 van het Burgerlijk Wetboek, inzake testamenten, aldus opgesteld: «Een Fransman die zich in een vreemd land bevindt, kan zijn uiterste wilsbeschikkingen maken bij onderhandse akte, zoals in artikel 970 is voorgeschreven, of bij authentieke akte met inachtneming van de vormen die gebruikelijk zijn in het land waar die akte wordt verleden»;

Overwegende dat het Nederlands wetsvoorschrift waarvan sprake aldus in België niet mag toegepast worden, vermits het strijdig is én met het Nationaal recht en met de regelen van internationale wederkerigheid, stilzwijgend door de Staten aangenomen op grond van het rechtsgezegde: «locus regit actum»;

Overwegende bijgevolg dat de door appellant onder n^{rs} 8, 9 en 10 zijner bijkomende besluiten opgesomde daadzaken, niet behoeven bewezen te worden;

Overwegende dat het testament van Jonkergouw Henri rechtswaarde bezit binnen de perken in dewelke de testamentmaker, gelet op de aangegane dading, beschikkingsrecht bezat;

Om deze beweegredenen,

zonder acht te slaan op de stukken die door de partijen na de sluiting der debatten werden ingestuurd;

Het Hof, uitspraak doende in openbare zitting en bij wederspraak;

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord de Heer Advocaat Generaal Kellens in zijn gelijkkluidend advies;

Ontvangt het hoger beroep;

Hervormt het bestreden vonnis doch slechts in zoverre het ongeldig heeft verklaard het eigenhandig geschreven testament van Jonkergouw Henri, d.d. 4 November 1941;

Zegt voor recht dat deze akte volledige rechtswaarde bezit;

Bevestigt voor het overige het besproken vonnis in al zijn verdere beschikkingen en verzendt het geding naar de eerste rechter;

Verdeelt de beroepskosten tussen de beide partijen.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 3 Februari 1953.

Voorzitter : M. Thienpondt.

Raadsheren : M.M. De Vreese en Vanparijs.

O.M.: M. Dumon.

Advocaat : Mr Deldycke.

Strafvordering. — Beschikking van de Raadkamer der Rechtbank, waarbij verdachte naar de Correctionele Rechtbank verwezen is. — Niet ontvankelijkheid van het door verdachte tegen die beschikking ingestelde hoger beroep.

Niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep, door verdachte ingesteld tegen de beschikking van de Raadkamer der Rechtbank, waarbij hij naar de Correctionele Rechtbank is verwezen.

De verdachte heeft geen recht tot verzet krachtens artikel 135 Sv., hetwelk dat recht alleen toekent aan de Procureur des Konings of aan de burgerlijke partij.

Een verzet van de verdachte is slechts ontvankelijk in het in artikel 539 Sv. bedoelde geval of wanneer de onbevoegdheid van de Raadkamer of van de rechter van instructie ingeroepen wordt.

Artikel 8 van de Wet van 9 April 1930 kan niet worden ingeroepen, wanneer de beschikking van de Raadkamer de internering noch bevolen noch geweigerd heeft en de internering trouwens niet verzocht noch gevorderd werd.

O.M. t/ Sch.

Gezien de beschikking uitgesproken door de Raadkamer der rechtbank van eerste aanleg te Brugge, dd. 16 Januari 1953, waarbij voornoemde verdachte op grond van voldoende bezwaren wegens de hierboven omschreven misdrijven (o.a. diefstal, schriftvervalsing) naar de correctionele rechtbank verwezen werd;

Gezien het hoger beroep, door voornoemde verdachte tegen voormelde beschikking ingesteld op 16 Januari 1953;

Overwegende dat dit beroep niet ontvankelijk is; Overwegende immers, dat de verdachte het recht tot «verzet», door artikel 135 van het Wetboek van Strafvordering aan de Procureur des Konings of aan de burgerlijke partij toegekend, te zijnen behoeve niet kan inroepen;

Overwegende dat het «verzet» van de verdachte slechts ontvankelijk is in het geval, bedoeld door artikel 539 van het Wetboek van Strafvordering of wanneer de onbevoegdheid van de raadkamer of van de onderzoeksrechter ingeroepen werd (zie namelijk Hof van Verbreking 16-11-1931; Pas. 1931-I-286 en advies van de heer Advocaat-generaal Sartini van de Kerckhove);

Overwegende dat de bepalingen van artikel 539 Wetboek van Strafvordering, ter zake niet toepasselijk zijn;

Dat overigens de onbevoegdheid noch ingeroepen is noch ambtshalve dient te worden ingeroepen;

Overwegende weliswaar dat de verdachte in zijn akte van beroep verklaarde verzet aan te tekenen tegen de beschikking, waardoor hem de internering werd geweigerd; dat hij wellicht bedoelde hierdoor de bepalingen van artikel 8 van de wet dd. 9 April 1930 in te roepen om de ontvankelijkheid van zijn beroep te rechtvaardigen;

Overwegende nochtans dat de beschikking van de Raadkamer dd. 16 Januari 1953 de internering noch bevolen noch geweigerd heeft;

Dat de internering trouwens niet aangevraagd of gevorderd werd;

Gelet op de artikelen 135, 203, 223 van het Wetboek van Strafvordering en op de artikelen 13 en 24 der wet dd. 15 Juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken;

Vordert, dat het aan het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling behage het beroep niet ontvankelijk te verklaren.

.....

Overwegende dat uit de vordering van de Procureur des Konings vóór de Raadkamer der Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, dd. 13 Januari 1953 en uit de aangevochten beschikking zelf blijkt dat slechts de verwijzing naar de Correctionele Rechtbank aldaar aanhangig gemaakt werd;

Overwegende verder de beweegredenen van het openbaar ministerie;

Overwegende dat wegens niet ontvankelijkheid van het hoger beroep het Hof geen kennis nemen mag van het verzoek om internering of gebeurlijk om in observatiestelling alhier door verdachte ingediend;

Verklaart het beroep niet ontvankelijk en verklaart dat de vraag tot internering en inobservatiestelling niet regelmatig aanhangig is.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

13 Juli 1953

Voorzitter : M. Kesteloot

Rechters : M.M. De Clercq en Lefevere de ten Hove
Advocaten : Mrs Van Hoestenbergh, E. Ronse
en Legein.

Gemeente. — Rechten op goederen aan gezamenlijke inwoners verleend. — Tot handhaving daarvan kunnen niet de inwoners persoonlijk, doch slechts de gemeente in rechte optreden.

Goederen, waarop bepaalde rechten aan de gezamenlijke inwoners van één of meer gemeenten of aan een gedeelte dezer inwoners zijn verleend, zijn gemeentelijke goederen.

Tot handhaving van zodanig eigendomsrecht kunnen de bewoners van de gemeente niet persoonlijk in rechte optreden, doch alleen de overheid der gemeente met inachtneming van de bepalingen der Gemeentewet.

Gemeenten Ruddervoorde en Zwevezele en bestuurscommissie Vrijgeweid t/ Belgische Staat (Ministerie van Landbouw) en Slabbinck.

Gezien de reeds ten deze gevoerde procedure en onder meer het vonnis dezer rechtbank van 3 Juli 1951, waarbij de zaken, ingeschreven ter algemene rol onder nummers 1173, 1221 en 1296, wegens verknochtheid samengevoegd werden en beslist werd dat de ont-eigeningsprocedure zou voortgezet worden;

Gezien het verzoekschrift in tussenkomst van de partij Slabbinck en consorten, betekend bij akte van pleitbezorger tot pleitbezorger op 22 April 1952;

Gezien de bundels en de artikelen 2, 34, 36, 37, 40, 41 van de wet van 15 Juni 1935;

Overwegende dat de eis in tussenkomst er toe strekt het eigendomsrecht van eisers in tussenkomst op het

Vrijgeweid te horen vaststellen op grond dat zij het hebben verkregen van hun rechtsvoorgangers, die steeds eigenaar ervan zijn geweest, en dienvolgens hun recht te laten gelden op de vergoedingen, die uit hoofde van onteigening zullen verschuldigd zijn;

Dat wat de hoofdeis betreft, het vonnis dezer rechtbank dd. 3 Juli 1951 de kwestie van het eigendomsrecht, dat tussen de Belgische Staat en de gemeenten betwist wordt, voorbehouden heeft, zodat het vonnis op dat punt niet heeft geoordeeld en er daaromtrent geen definitieve beslissing genomen is, zodat de eis in tussenkomst tijdig werd ingesteld;

Overwegende dat verweerders in tussenkomst eerst en vooral de niet-ontvankelijkheid der vordering in tussenkomst opwerpen, omdat de consoorten Slabbinck at singuli optreden, terwijl, mochten zij rechten hebben op het Vrijgeweid, zij ze slechts kunnen uitoefenen als leden van een gemeenschap van publiekrechtelijke aard, dit wil zeggen ut universi, en ook wegens gebrek aan nauwkeurigheid van de eis; dat zij verder ook de gegrondheid van de actie betwisten;

Overwegende dat de partijen hun rechten op het domein Vrijgeweid willen putten uit een akte van 28 April 1424, waarbij de Hertog van Cleven, heer van Wijnendaele, op verzoek van de inwoners van dit domein, het genot ervan aan dezelfde inwoners toestond met uitsluiting van diegene, die elders woonachtig waren;

dat terloops dient opgemerkt te worden dat in de oorspronkelijke akte, die in 1514 door Philips van Cleven bevestigd werd, geen spraak is van het bestaan van het eigendomsrecht, maar enkel van een wel bepaald genot en gebruik;

Overwegende dat de akte van 1424 zekere rechten toestond niet aan de inwoners ut singuli, aan elk van hen persoonlijk, maar wel aan de gemeenschap zonder bepaling van hetgeen aan eenieder toekwam;

Dat de bewoordingen van de akte daaromtrent voldoende klaar en duidelijk zijn, daar waar zij spreekt van « de ghemeene laten gheseten en de inwoonende van onsen heerschepe ende vierschaere van Wijnendaele, binnen de prochien van Ruddervoorde en Swevezele »; dat daaruit spruit dat het recht geschonken werd aan al de laten van het Heerlijkheid, zonder individualisatie, op grond van het feit zelf van hunne inwoning op het domein, dat trouwens blijkt dat sedert onheuglijke tijden de inwoners van het Vrijgeweid als gemeenschap van de hen toegestane rechten genieten;

Overwegende dat dient aangenomen te worden dat goederen, waarop bepaalde rechten in globe, aan inwoners van een of meer gemeenten of aan een deel dezer inwoners verleend worden, gemeentelijke goederen zijn;

Overwegende dat bovengemelde principes hun grond vinden in artikel 542 van het Burgerlijk Wetboek en gestaafd worden door een eensluidende rechtspraak in verband met het domein Vrijgeweid;

Overwegende dat dienaangaande dienen te worden vermeld :

een vonnis van de Vrederechter te Pittem van 29 vendémiaire an IX, het vonnis in hoger beroep van de rechtbank te Brugge van 7 Nivôse an X, het vonnis van « le tribunal de Cassation » dd. 21 December 1803 en eindelijk het vonnis in hoger beroep van de rechtbank te Veurne van 27 Juni 1807, waarbij beslist werd dat de actie, ingesteld op verzoek der inwoners en laten, niet onvankelijk is omdat het niet regelmatig ingeleid was door de « maires » na administratieve autorisatie; dat dit proces aanleiding gaf tot een dading, waarbij de laten vertegenwoordigd werden en niet bijgestaan, zoals eisers op tussenkomst beweren,

door de « Meyers » van hun respectievelijke gemeenten; — een vonnis van de Vrederechter te Torhout van 5 April 1849 en de beslissing in hoger beroep van de rechtbank te Brugge dd. 13 December 1849, waarbij bevestigd werd dat het eigendomsrecht op het Vrijgeweid essentieel van gemeentelijke aard is en dat de inwoners ervan altijd gehandeld hebben als een gemeenschap; dat dienvolgens een geding betreffende de inwoners van een gemeente of van een sectie ervan, handelende ut universi, slechts door de gemeentelijke overheid, zoals voorgeschreven in de gemeentewet, kan ingesteld worden en niet door de inwoners, handelende ut singuli;

— het vonnis van de rechtbank te Brugge dd. 17 November 1909, bekrachtigd door het arrest van het Hof van Beroep te Gent op 16 April 1913, die ook uitdrukkelijk bepalen dat de begunstigden van het voorrecht, door de hertog van Cleven toegestaan, niet bepaalde personen zijn, die ut singuli van dit recht genieten, maar wel de algemeenheid der onderdanen van de Heerlijkheid door het feit van hunne inwoning in de bepaalde streek, en verder dat de goederen, die aan de gemeenschap toebehoren of op dewelke zij rechten uitoefent, gemeentelijke goederen zijn;

Dat dit laatste standpunt ook op verschillende tijdstippen door de administratieve overheden aangenomen is, zoals door het Keizerlijk decreet van 18 October 1810 en door de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen in haar advies van 28 September 1903;

Overwegende dat eisers in tussenkomst een nieuw argument menen te vinden in de beslissing, getroffen door het Hof van Beroep te Gent in zijn arrest van 10 Januari 1934 in een geding, ingesteld door de gemeente Zwevezele tegen de gemeenten Ruddervoorde en strekkende tot verdeling van het Vrijgeweid tussen de gemeenten;

Dat dit arrest enkel de vordering afwijst om reden dat de gemeenten in dit bepaald geding hun eigendomsrecht niet bewijzen, maar dat dit niet inhoudt noch dat deze gemeenten geen eigenaressen zijn, noch min dat huidige eisers in tussenkomst het zijn; dat verder het arrest de kwestie van een gemeenschappelijk bezit of recht niet aanraakt noch ook het punt te weten of zij, die een gemeenschappelijk recht bezitten, gerechtigd zijn in eigen naam te handelen;

Dat het ingeroepen arrest dus zonder invloed is op de beslissing die aan dit huidig geding dient gegeven te worden;

Overwegende dat bijgevolg de eis in tussenkomst der consoorten Slabbinck, zoals hij ingesteld is, niet onvankelijk voorkomt om reden dat de aanleggers in eigen naam optreden; dat het overbodig is de andere redenen van niet-ontvankelijkheid te onderzoeken;

Dat verder nog, gelet op het feit dat het domein Vrijgeweid een gemeentelijk goed uitmaakt, de voorgeschreven formaliteiten hadden dienen toegepast te worden;

Om deze redenen :

De Rechtbank, wijzende op tegenspraak, alle verdere besluiten verwerpende,

Verklaart de eis in tussenkomst niet onvankelijk; wijst hem dienvolgens af.

Veroordeelt eisers in tussenkomst tot de kosten van deze tussenkomst.

Verwijst de zaak, wat betreft de hoofdeis, naar de zitting van 13 October aanstaande.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 28 Maart 1953.

Voorzitter : M. Struye de Swielande.

Rechters : M.M. Prêter en Brunin.

Advocaten : Mrs Hubené en De Rycke.

Echtscheiding. — Scheiding van tafel en bed. — Ontvankelijkheid van vordering tot scheiding van tafel en bed door de echtgenoot, tegen wie bij arrest echtscheiding is toegestaan. — Betekenis van een vonnis tot scheiding van tafel en bed in die omstandigheden.

Binnen de cassatietermijn tegen een arrest, waarbij echtscheiding is toegestaan en vóór de overschrijving van het arrest in de registers van de Burgerlijke Stand kan de echtgenoot, tegen wie de echtscheiding is toegestaan, nog een eis van tafel en bed instellen tegen de andere echtgenoot.

Het vonnis, waarbij scheiding van tafel en bed wordt toegestaan, nadat inmiddels het arrest tot echtscheiding in de Registers van de Burgerlijke Stand is ingeschreven, kan niets veranderen aan de echtscheiding, maar kan van invloed zijn op de toestand van partijen wat betreft de gevolgen der echtscheiding.

De omstandigheden, dat de man verzuimd heeft een wedereis in te stellen in de loop van de tegen hem gevoerde echtscheidingsprocedure, staat niet in de weg aan het later instellen door hem van een vordering tot scheiding van tafel en bed.

V. S. t/ De V.

Overwegende dat de eis ertoe strekt de scheiding van tafel en bed tegen de verweerster te horen toestaan;

I. Over wat in de zaak is voorafgegaan :

Overwegende dat bij vonnis d.d. 17 November 1951 van deze Rechtbank en Kamer de echtscheiding tegen de eiser V. S. toegestaan werd. Dat het Hof van Beroep te Gent bij arrest d.d. 12 Juli 1952 het vonnis van de eerste rechter in al zijn beschikkingen heeft bevestigd, dat het vonnis en het arrest bij exploit d.d. 1 Augustus 1952 van deurwaarder Roger Vanderhaeghe aan de eiser betekend werden;

Overwegende dat de eiser op 11 October 1952 in handen van de heer Voorzitter der Rechtbank een verzoekschrift tot scheiding van tafel en bed ingediend heeft; dat de poging tot verzoening plaats heeft gehad op 25 October 1952 en dat de dagvaarding aan de verweerster betekend werd bij exploit d.d. 28 October 1952 van deurwaarder Mentor Maryns;

Overwegende dat het vonnis en het arrest aan de ambtenaar van de burgerlijke stand der gemeente Sint Amandsberg betekend werden op 18 November 1952 bij exploit van deurwaarder Roger Vanderhaeghe.

II. Over de ontvankelijkheid van de eis :

Overwegende dat de termijn om zich in verbreking te voorzien 3 maanden is, te rekenen vanaf de dag van de betekening van het arrest;

Overwegende dat het verzoekschrift tot scheiding van tafel en bed niet alleen ingediend werd binnen de termijn van verbreking, maar dat de dagvaarding insgelijks binnen deze termijn betekend werd;

Overwegende dat het onbetwistbaar is, dat eerst de overschrijving van de beslissing in de registers van de burgerlijke stand en niet het vonnis het huwelijk ontbindt (Zie Pasimonie 1936, bl. 70, kol. 2, verslag aan de Koning, Wet 7 Februari 1936, Genin. Rec. Gener. enreg. 1936, bl. 38, n° 16719; Pierard, Précis du Divorce, Commentaires de la legisl. de 1938, n° 179); dat alleen deze overschrijving de uitspraak van de echtscheiding door de Ambtenaar van de Burgerlijke Stand vervangt;

Overwegende dat in het ten processe bedoelde geval de eiser zijn vordering dus ingesteld heeft vooraleer het huwelijk ontbonden was;

Overwegende bovendien dat krachtens art. 263 van het Burgerlijk Wetboek de voorziening in verbreking tegen het arrest, waarbij toelating tot echtscheiding wordt verleend, schorsende kracht heeft en geen twijfel bestaat dat bedoelde termijn schorsende kracht heeft zelfs bij afwezigheid van voorziening (Zie R. Pr. Dr. Belge, V°, Pourvoi en Cass. en mat. Civ. N° 289), dat in die omstandigheden de eiser gerechtigd was een verzoek strekkende tot scheiding van tafel en bed in te dienen;

Overwegende dat de verweerster ten onrechte beweert dat de eiser de herziening tracht te bekomen van het arrest van het Hof van Beroep; dat zulks in strijd is met de werkelijkheid, aangezien deze nieuwe procedure geen wijzigingen kan brengen in het arrest, waarbij de echtscheiding toegestaan werd tegen thans tegenwoordige eiser, welk arrest sedert verschillende maanden overgeschreven is;

Overwegende dat het enig gevolg van de thans aanhangige vordering zou kunnen zijn het vaststellen van het feit, dat de vrouw zich schuldig gemaakt heeft aan daden die grond opleveren tot scheiding van tafel en bed en het belang van de eiser in deze actie zich dan ook beperkt tot de terugslag, die dergelijke vaststelling zou kunnen hebben op de toestand der partijen betreffende de gevolgen der reeds uitgesproken echtscheiding;

Overwegende dat dient te worden opgemerkt dat de omstandigheid, dat de eiser verzuimd heeft een wedereis in te stellen in de loop de tegen hem gevoerde procedure niet in de weg staat aan het instellen van de thans aanhangige rechtsvordering;

Overwegende dat het de eiser inderdaad vrijstaat te kiezen bij welk door de wet toegelaten middel hij zijn vordering wenst in te stellen;

Overwegende dat in die omstandigheden de eis ontvankelijk is;

III. Over de grond van de zaak :

Overwegende dat de zaak niet in staat van wijzen is en dat vooraleer ten gronde te beslissen het noodzakelijk blijkt de eiser toe te laten zekere feiten te bewijzen door alle middelen rechtens, getuigen inbegrepen;

..... (zonder belang).

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE SINT-NIKLAAS

3 November 1953.

Voorzitter : M. Dirix.

Rechters : M.M. Maes en Neirinckx.

Referendaris : M. Thuysbaert.

Advocaten : Mrs Maillet en Vermynen.

Wegenverkeer. — Openbare weg. — Bepaling.

Weggebruiker die uit een private weg op de openbare weg komt. — Toepasselijkheid van art. 57, 1° van de wegcode. — Voorrang van de op de openbare weg in beweging zijnde weggebruiker.

Achterwaartse rijbeweging. — Gevaar verbonden aan de plaats. — Gevaar voortspruitend uit de afmetingen en de samenstelling van het voertuig. — Elementaire voorzorgsmaatregelen geboden.

Openbare wegen zijn alle wegen — ze wezen privaats eigendom of openbaar domein — die voor het openbaar verkeer te land opengesteld zijn.

Artikel 57, 1° van het verkeersreglement is toepasselijk wanneer de weggebruiker uit een private op de openbare weg komt. Hij moet de doorgang laten aan de weggebruiker die op de openbare weg in beweging is.

De chauffeur die, op een smalle weg, achterwaarts rijdt met een vrachtwagen van meer dan gewone afmetingen en zo ingericht dat hij, van de plaats waar hij stuur, geen uitzicht heeft op de tegenover liggende zijde van de weg, is tot elementaire voorzorgsmaatregelen gehouden : hij moet zich doen vergezellen van een begeleider of, allerm minst, ter plaatse, beroep doen op iemand die, met het oog op de veiligheid van het verkeer toezicht uitoefent over de door de bestuurder van de vrachtwagen uitgevoerde achterwaartse rijbeweging.

De Bruyne t/ Verhaeghe en N.V. Vetex.

Gezien het exploit van rechtsingang van 11 Augustus 1953, betekend door deurwaarder Sylvain Wallyn, te Kortrijk;

Aangezien de eis er toe strekt « gedaagden hetzij solidairlijk, hetzij de ene bij gebrek aan de andere, hetzij de ene bij uitsluiting van de andere, minstens in solidum, te zien en te horen veroordelen om aan de aanlegger te betalen, voor de redenen vermeld in de dagvaarding, de som van 3.083 fr. te vermeerderen met de vergoedende intresten sedert 25 Augustus 1952, de gerechtelijke intresten en de kosten; het vonnis uitvoerbaar te horen verklaren bij voorraad, niettegenstaande verzet of beroep en zonder borg »;

Aangezien de aanlegger, tot staving van zijn eis, aanvoert :

dat hij, op 25 Augustus 1952, rond de middag, met zijn auto « volkswagen » over de privaatweg van de hof van het Gildenhuis reed, in de richting van de Gastrodreef, waar voormelde weg uitmondt;

dat eerste gedaagde, Verhaeghe Polydoor, op zelfde dag en uur, met een auto-camion reed in de Nieuwstraat en, van daar uit, achterwaarts, de Castrodreef — eveneens een privaatweg — inreed om goederen op te laden aan een aldaar gelegen werkhuis;

dat voornoemde gedaagde alleen zicht had aan zijn linkerkant, het stuur links op de camion geplaatst zijnde;

dat hij, aanlegger, traag rijdend over de privé-weg van het Gildenhuis, gekomen aan de Castrodreef, geluidseinen gaf, stil hield om te zien of hij veilig de

Castrodreef kon inrijden, vooral met het oog op de mogelijke aanwezigheid aldaar, op het middaguur, van spelende kinderen, plots, in zijn onmiddellijke nabijheid de achterwaarts rijdende camion van eerste gedaagde opmerkte;

dat hij, met het voorste gedeelte van de wagen slechts zover in de Castrodreef gereden was als noodzakelijk om er uitzicht op te hebben;

dat eerste gedaagde, bij het uitvoeren van zijn achterwaartse rijbeweging, geen voldoende zicht achter zich had, te meer dat het stuur van zijn wagen links geplaatst is; dat hij die rijbeweging uitvoerde met een camion die 9 meter lang is, zonder dat hij bijgestaan werd door een begeleider;

dat eerste gedaagde dan ook alléén en uitsluitend schuld heeft aan het ongeval;

dat de tweede gedaagde, ingevolg art. 1384 B.W., burgerlijk verantwoordelijk is voor zijn aangestelde;

Aangezien de verweerders op de eis antwoorden dat de aanlegger de doorgang had moeten vrijlaten aan eerste gedaagde, vermits hij zich, ten opzichte van laatstgenoemde, die van rechts kwam, moest gedragen als de weggebruiker van een ondergeschikte weg (Wegcode, art. 55);

dat, indien de aanlegger de prioriteit van eerste verweerder had geëerbiedigd, er geen aanrijding ware gebeurd;

dat de verweerders besluiten dat, op grond van het absoluut principe vervat in artikel 55, het ongeval alleen te wijten is aan de fout en onvoorzichtigheid van aanlegger;

Aangezien de aanlegger, in verband met het verweer van gedaagden, aanvoert dat deze zich ten onrechte beroepen op het verkeersreglement, vermits zowel de Castrodreef als de weg die het Gildenhuis met de Castrodreef verbindt, privaatwegen zijn, waarop de bepalingen die de politie regelen op de openbare wegen, niet van toepassing zijn;

Aangezien het wel juist is dat én de Castrodreef én de weg die van het Gildenhuis leidt naar de Castrodreef, privaat-eigendom zijn; dat, niettemin, de Castrodreef, alhoewel privaat-eigendom, een openbare weg is, vermits hij toegankelijk is voor eenieder, zowel de voetganger als de gebruiker van eender welk vervoermiddel, en dit bij dag en bij nacht;

Aangezien dat, wat het toepassingsveld van de wegenis betreft, aan het verkeersreglement zijn onderworpen : alle wegen — ze wezen privaat-eigendom of openbaar domein — die voor het openbaar verkeer te land opengesteld zijn (R. Erkens, De wetgeving op het wegenverkeer, D. I, bl. 11, nr 14; Les Nouvelles, Code de la route, nr 30; Golstein et Van Roye, bl. 16, nr 19);

Aangezien de aanlegger uit een private weg kwam op de openbare weg en, derhalve, gehouden was, ingevolge art. 57, 1° van het verkeersreglement, de doorgang vrij te laten voor de eerste verweerder, die op een openbare weg in beweging was; dat hij, desnoods, moest stil houden en zich vergewissen of de weg vrij was, hetzij door uit te stappen en zelf te gaan zien, hetzij door beroep te doen op een, in de nabijheid, aanwezig persoon, die hem, dienaangaande, kon inlichten (Verbr. 1 Juni 1952, Pasie. 1952, I, 672);

Aangezien de aanlegger geen enkele voorzorg van die aard heeft genomen;

Maar aangezien, op grond van de prioriteit van art. 57, de weggebruiker van de Castrodreef niet ontslagen was de elementaire regelen der voorzichtigheid in acht te nemen;

Aangezien het niet te ontkennen valt, dat de eerste verweerder hieraan is te kort gekomen; dat hij inderdaad achteruit reed op een smalle weg — 3,30 m. breed — met een vrachtwagen van 2,35 breed op 9 m.

lang, waarop het stuur links geplaatst is, derwijze dat de bestuurder van de camion geen uitzicht heeft op de tegenoverliggende zijde van de weg;

dat de bestuurder van de vrachtwagen rekening diende te houden met al deze omstandigheden en, met het oog er op, de voorzorg had moeten nemen zich te doen vergezellen door een begeleider of, allerm minst, ter plaatse, beroep te doen op iemand die, met het oog op de veiligheid van het verkeer, toezicht uitoefende op de door eerste verweerder uitgevoerde achterwaartse rijbeweging;

Aangezien er, in de gegeven omstandigheden, aanleiding bestaat tot verdeelde verantwoordelijkheid in de verhouding van twee derden lastens de aanlegger en één derde ten laste van de eerste verweerder;

Aangezien de tweede verweerder niet betwist dat, op het ogenblik der feiten, de eerste verweerder in haar dienst was en evenmin dat ze, op grond van art. 1384 B.W. aansprakelijk is voor de door laatstgenoemde veroorzaakte schade;

Wat betreft de omvang der schade :

Aangezien het bedrag der materiële schade geen aanleiding heeft gegeven tot betwisting;

dat de verweerders, evenwel en terecht, een vergoeding van 200 fr. per dag wegens genotderving van aanlegger's Volkswagen, overdreven achten;

dat het past uit dien hoofde gevorderde vergoeding te beperken tot 150 fr. per dag, hetzij voor vier dagen: 600 fr.;

Om deze redenen,

De rechtbank, gelet op de artikelen 2, 36, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935, op het gebruik der talen in gerechtszaken, vonnissende op tegenspraak, alle verder strekkende of strijdige conclusiën, als ongegrond ontzeggende, veroordeelt de verweerders hoofdelijk om aan de aanlegger te betalen de som van 2883 : 3 of 961 fr. met de vergoedende intresten vanaf 25 Augustus 1952 tot de dagvaarding op 11 Augustus 1953, de gerechtelijke intresten te rekenen van deze laatste datum;

Verwijst de verweerders in één derde van de kosten, de twee overige derden ten laste blijvend van de aanlegger;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer — 15 Januari 1953.

Voorzitter : M. de Smet.

Rechters : M.M. Van Hoorebeke en Aelterman.

Referendaris : M. Cloquet.

Failissement. — Betaling door de aanbesteder aan een onder-aannemer van de later gefailleerde hoofdaannemer gedurende het verdachte tijdvak ingevolge « delegatie » van laatstgenoemde. — Ongeldigheid van de betaling ten aanzien van de onder-aannemer, geldigheid ten aanzien van de aanbesteder.

Betaling door de aanbesteder van een gedeelte van de aannemingssom aan een onder-aannemer, zulks krachtens « delegatie » (lastgeving) van de hoofdaannemer, die later failliet is verklaard, welke opdracht deze heeft gegeven tijdens het « verdachte » tijdvak.

De aanstaande gefailleerde betaalt geldig, niet alleen wanneer hij zelf in speciën betaalt (artikel

445, lid 3, Fw.), maar evenzeer wanneer hij speciën aan een lasthebber toevertrouwt met opdracht deze speciën aan zijn schuldeiser te overhandigen.

Er is daarentegen geen betaling in speciën vanwege de aanstaande gefailleerde, wanneer zijn schuldenaar de schuldeiser uit eigen speciën betaalt. In dat geval geldt de betaling door de schuldenaar lasthebber krachtens delegatie van de aanstaande gefailleerde niet als betaling in speciën door deze laatste.

In het onderhavig geval moet de onder-aannemer die van de aanbesteder betaling ontvangen heeft ingevolge lastgeving door de hoofdaannemer gedurende het « verdachte » tijdvak, het ontvangene terugbetalen aan de failliete boedel van laatstgenoemde.

Ten aanzien van de aanbesteder is diens betaling aan de onder-aannemer geldig. In artikel 445 Fw. zijn inderdaad alleen de betalingen bedoeld, die « door » de aanstaande gefailleerde worden gedaan, docht niet de betalingen « aan hem ».

Daar niet bewezen is, dat de aanbesteder bekend was met het feit, dat de schuldenaar-hoofdaannemer vóór het vonnis van faillietverklaring opgehouden had zijn schulden te betalen, is de betaling aan de onder-aannemer ten aanzien van de aanbesteder ook niet vernietigbaar krachtens artikel 446 Fw.

Mr Dua q.q. (faillissement De Craene) t/
Rosseel en Leroy.

Overwegende dat de heer De Craene, thans gefailleerde, als algemeen aannemer de vervaardiging aannam van meubelen, toonbanken en dergelijke voor een inrichting, toebehorende aan eerste verweerder, de heer Rosseel;

Overwegende dat tweede verweerder, de heer Leroy, het koperwerk uitvoerde als onderaannemer;

Overwegende dat de door verweerder Leroy uitgevoerde werken in de algemene prijs voor een som van 7.808,— frank begrepen zijn, waarvan 6.033,30 frank door De Craene aan Leroy te betalen waren, terwijl het verschil of 1.774,70 frank de winst was van De Craene zelf als algemeen aannemer op het koperwerk;

Overwegende dat Rosseel rechtstreeks aan Leroy de som van 7.808,— frank betaalde tijdens het verdachte tijdperk;

dat zulks gebeurde met de toestemming van De Craene, vermits deze laatste van Leroy zijne winst — dit is 1.177,70 frank — ontving zonder enig voorbehoud noch opmerking te uiten;

I. Wat betreft de geldigheid van de betaling aan Leroy door Rosseel :

Overwegende dat de vraag zich voordoet of de betaling van 6.033,30 frank, door Rosseel gedaan in handen van Leroy, niet ongeldig was, hetzij ten aanzien van een van de twee verweerders, hetzij ten aanzien van beiden;

Overwegende dat artikel 445, derde lid, van de Failissementswet ongeldig verklaart de betalingen van opeisbare schulden, welke tijdens het verdachte tijdperk geschieden, anders dan in speciën of in handels-effecten;

Overwegende dat de betaling aan Leroy door Rosseel geschiedde bij wijze van delegatie, dit is ingevolge de opdracht, door de aanstaande gefailleerde aan Rosseel gegeven;

Overwegende dat de delegatie inderdaad als een lastgeving moet worden aangemerkt;

Overwegende dat de lasthebber geacht wordt zelf de

daad te hebben gesteld, welke door de lasthebber wordt verricht;

Overwegende dat men derhalve op het eerste gezicht van mening zou kunnen zijn dat De Craene moet geacht worden als lasthebber zelf de betaling te hebben gedaan, welke Rosseel als lasthebber verrichtte, zodat die betaling geldig zou zijn, in zover zij geschiedde in speciën of handelseffecten;

Overwegende dat dergelijke redenering nochtans niet gegrond ware;

Overwegende dat de aanstaande gefailleerde inderdaad wel geldig handelt, niet alleen wanneer hij zelf in speciën betaalt, doch eveneens wanneer hij speciën aan een lasthebber toevertrouwt met opdracht deze speciën aan de schuldeiser te overhandigen;

Overwegende dat er integendeel geen betaling in speciën vanwege de aanstaande gefailleerde voorhanden is, wanneer zijn schuldenaar om de schuldeiser te betalen zijn eigen speciën gebruikt, waarover de gefailleerde nooit te voren rechtstreeks en persoonlijk heeft beschikt, noch in gereed geld, noch in geld beschikbaar op zicht;

Overwegende dat de rechtspraak ook terecht weigert in dit opzicht de betaling door de lasthebber krachtens delegatie gelijk te stellen met een betaling in speciën van de opdrachtgever (Brussel, 12 Maart 1938, *Revue des Faillites*, 1948, blz. 58; K. H. R. Brussel, 3 Februari 1951, *cod. loco* 1950-'51, blz. 262. Laatstvermelde beslissing neemt oordeelkundig aan dat de delegatie geldig kan zijn, indien zij de voorwaarde vormt van een tegenprestatie en dat aldus het geheel een nieuw contract onder bezwarende titel uitmaakt. Zie ook Fredericq, VII, n° 120a, blz. 233, en Cass. Fr., Baqu, 2 Mei 1911, D. 1913, I, 395);

Overwegende dat uit wat voorafgaat blijkt dat de betaling aan Leroy door de gefailleerde ten aanzien van Leroy ongeldig dient te worden verklaard;

dat de schuldeiser, die deze betaling ontving, de ontvangen gelden moet terugbetalen (Fredericq, VII, n° 130, B, blz. 248);

II. Wat betreft het bedrag van de schuld van Rosseel :

Overwegende dat de betaling, aan Leroy gedaan door Rosseel met toestemming van De Craene, niet dient nietig verklaard te worden als zijnde geschied tijdens het verdachte tijdperk met kennis door Rosseel van het feit dat De Craene zijn betalingen had gestaakt;

dat artikel 445 van de Faillissementswet inderdaad alleen de betalingen beoogt, welke « door » de aanstaande gefailleerde worden gedaan, doch niet de betalingen welke « aan hem » gedaan worden;

Overwegende dat de betaling, door Rosseel gedaan in handen van Leroy, aldus ten aanzien van Rosseel als dusdanig geldig was en Rosseel tot beloop van 7.808,— frank van zijn schuld tegenover De Craene heeft bevrijd;

Overwegende dat ten andere geenszins bewezen is, dat Rosseel bedoelde staking van betaling vóór het vonnis van faillietverklaring zou hebben gekend, zodat de uitvoering door Rosseel van de opdracht, welke hij van de aanstaande gefailleerde ontving, ook niet vernietigbaar zijn krachtens artikel 446 van de Faillissementswet;

Overwegende dat de schuld van Rosseel tegenover De Craene 30.000,— frank beliep vooraleer Rosseel verweerder Leroy betaalde, zodat dezelfde schuld thans nog slechts 30.000,— frank min 7.808,— frank of 22.192,— frank bedraagt;

Overwegende dat Rosseel beweert dat hij dit laatste

bedrag niet verschuldigd is, omdat sommige delen van het werk naar zijn bewering niet voltooid zijn en omdat andere delen ervan volgens hem slecht uitgevoerd werden;

Overwegende dat een deskundig onderzoek dien-aangaande dient bevolen te worden;

III. Wat betreft de andere rechtsverhoudingen tussen Leroy, De Craene en Rosseel :

Overwegende dat Leroy bij monde van zijn raadsman verzoekt om in het gewoon passief van het faillissement toegelaten te worden voor de som, tot teruggave waarvan hij mocht verwezen worden;

Overwegende dat de curator akkoord gaat dat dergelijk verzoek ontvankelijk en gegrond is;

IV. Wat de kosten betreft :

Overwegende dat het geschil oorspronkelijk 30.000,— frank betrof en thans nog betreft 30.000,— frank min 1.774,70 frank of 28.225,30 frank;

dat verweerder Leroy in het ongelijk is gesteld voor 6.033,30 frank, en dat 22.192,— frank in geschil blijven; dat verweerder Leroy derhalve dient te worden verwezen in 6/22 van de kosten, terwijl de beslissing ten aanzien van de andere 16/22 en de verdere kosten wordt aangehouden;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Melding makende dat de artikelen 2 en 30 tot 42 der wet op het gebruik der talen in gerechtszaken van 15 Juni 1935 zijn nageleefd;

Gehoord in zijn verslag de heer Theo Goethals, rechter-commissaris;

Verklaart de vordering ontvankelijk en, rechtdoende ten gronde, verklaart nietig de betaling, welke tweede verweerder, Jean Leroy, van Robert De Craene bekam, bij middel van delegatie;

Verwijst de heer Jean Leroy om aan eiser q.q. de som van 6.033,30 frank terug te betalen met de gerechtelijke intresten;

Zegt voor recht dat verweerder Leroy in het gewoon passief van het faillissement zal worden toegelaten voor een bedrag van 6.033,30 frank;

Behoudt de gebeurlijke rechten voor van verweerder Leroy tegen verweerder Rosseel;

Stelt verweerder Rosseel buiten het geding wat betreft de vordering van eiser tot hernieuwde betaling van voormelde som van 6.033,30 frank door Rosseel;

Verwijst de heer Leroy in de 6/22e van de tot heden gevallen kosten;

En vooraleer verder ten gronde uitspraak te doen, stelt aan als deskundige de heer Jousse, Kortrijksestraat 10, te Gent, met opdracht de partijen te horen in hun voordrachten en vordering, zo mogelijk ze te verzoenen, zoniet een omstandig verslag uit te brengen met de beschrijving van de gebeurlijke niet of slecht uitgevoerde werken en met de berekening van de waarde van de werken, die gebeurlijk nodig zouden zijn om de werken te voltooien of te verbeteren en ten slotte van het bedrag van de schade, welke de heer Rosseel kan hebben geleden door het gebeurlijk niet naleven van de verbintenissen van de aannemer, die alles aan de hand van de bewijzen, welke mochten voorgebracht worden betreffende het voorwerp en de voorwaarden van het aannemingscontract;

Om na het neerleggen van het deskundig verslag door de partijen geconcludeerd en gepleit te worden als naar recht;

Met aanhouding van de beslissing over de kosten, waarover niet reeds hierboven werd beschikt;

Verwijst de zaak naar de algemene rol.

VREDEGERECHT TE LEDEBERG

23 April 1953.

Rechter : M. Van der Straeten.
 Advocaten : Mrs d'Asseler en Ronse.

Buitengewoon huurrecht. — De blote eigenaar is eigenaar in de zin van art. 4 Huurwet van 20 Dec. 1950. — Huuropzegging gezamenlijk door blote eigenaar en vruchtgebruiker. — Werking van opzegging tegen een te vroege datum.

Ook de blote eigenaar is eigenaar in de zin van art. 4 van de wet van 20 December 1950, zodat hij de eerste paragraaf van dat artikel kan invoeren, indien de vruchtgebruiker hem daartoe machtigt.

Die machtiging is aanvezig, wanneer de opzeggingsbrief mede ondertekend is door de vruchtgebruiker en de vordering tot ontruiming is ingesteld door blote eigenaar en vruchtgebruiker gezamenlijk.

Een opzegging tegen een vroegere datum dan door de wet geoorloofd is geldig, doch werkt slechts tegen de bij de wet toegelaten datum.

Van de Putte en cs. t/ Persoons.

Aangezien de rechtsvordering er toe strekt te horen verklaren geldig en van waarde de opzegging gedaan bij aangetekende brief van 7.2.53 tegen 1.6.53 van de huur van het huis, gelegen te Gentbrugge, Schooldreef 63;

Aangezien de rechtsvordering steunt op art. 4 par 1 van de wet van 20.12.50;

Aangezien art. 4 par. 1 luidt als volgt :

« De eigenaar van een enkele woning heeft het recht de verlenging in te trekken om het goed zelf te betrekken »;

Aangezien de rechtsvordering wordt ingeleid ten verzoeken van Mevrouw Irène Van de Putte, in haar hoedanigheid van blote eigenares en voor zoveel nodig van Mevrouw Bouquet Leonie, Wed. Van de Putte Richard, in haar hoedanigheid van vruchtgebruikster van het eigendom staande en gelegen te Gentbrugge, Schooldreef 63;

Aangezien niet wordt betwist dat aanlegster Irène Van de Putte slechts blote eigenares is van een enkel huis;

Aangezien art. 578 van het B.W. het vruchtgebruik bepaalt als volgt : « Vruchtgebruik is het recht om van de zaak, waarvan een ander de eigendom heeft, het genot te hebben, zoals de eigenaar zelf, doch onder verplichting om het wezen van de zaak te bewaren »;

Aangezien de blote eigenaar aldus eigenaar blijft van het goed niettegenstaande het bestaan en het uitoefenen van het vruchtgebruik; (De Page, boek 5, n° 838) « l'exercice de l'usufruit d'un immeuble ne touche en rien la propriété de cet immeuble... » en verder n° 844 slot : « l'immeuble fait l'objet de deux droits simultanés : le droit de propriété du nu propriétaire, le droit d'usage et de puissance de l'usufruitier »;

Aangezien de woorden « de eigenaar » in art. 4 van de huishuurwet ruim moeten worden opgevat en geen onderscheid toelaten tussen het volle eigendomsrecht en het eigendomsrecht, dat belast is met een vruchtgebruik;

dat daaruit blijkt, dat de blote eigenaar, die spijs het bestaan van een vruchtgebruik eigenaar is en blijft van het goed art. 4, par. 1 van de wet van

20.12.50 zal mogen invoeren, indien hij daartoe gemachtigd is door de vruchtgebruiker zelf;

Aangezien die machtiging ten deze zeker bestaat, aangezien de opzeggingsbrief ondertekend is zowel door de vruchtgebruikster als door de blote eigenares en de vordering namens beide gerechtigden werd ingeleid;

Aangezien door aanlegsters niet wordt betwist, dat verweerder Persoons 65 jaar oud is en de opzeggings-termijn dienvolgens 6 maanden moet zijn;

Aangezien de opzegging gedaan tegen een te vroege datum, echter geldig is, doch slechts uitwerking kan hebben tegen de bij de wet toegelaten datum;

Aangezien de opzegging betekend werd op 7.2.53 en aldus eerst uitwerking zal kunnen hebben tegen 8 Augustus 1953;

.....

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

4e Kanton. — 16 September 1953.

Rechter : M. Struyf.
 Advocaten : Mrs. Van Lennep en Buysse.

Gehuwde vrouw. — Feitelijk gescheiden levende echtgenoten. — Door vrouw te eigen behoefte aangegane koopovereenkomst. — Man niet gebonden.

Wanneer man en vrouw gescheiden leven en de vrouw te eigen behoefte goederen koopt, niet in het belang van haar echtgenoot of van nog samenwonende leden van het gezin, heeft de verkoper geen vordering tegen de man, doch uitsluitend tegen de vrouw, die de koopovereenkomst heeft aangegaan.

Kusters t/ Van Extergem.

Gezien Ons vonnis van 21 Mei 1952, waarbij Wij aan verweerder akte verleend hebben van zijn verklaring, dat hij verweester, zijn echtgenote, machtigde om in rechte te treden en waarbij deze laatste bij verstek verwezen werd in het betalen aan aanlegger der gevorderde som met rente en kosten, en de zaak verwezen werd voorwat de grond van de eis betreft, ingesteld tegen verweerder;

Aangezien vaststaat dat verweerder en diens echtgenote sedert een tiental jaren gescheiden leven en dat de litigieuze verkoop en levering van aardappelen door aanlegger aan verweester gedaan werd sedert het begin van deze scheiding en dit zonder de tussenkomst van verweerder, haar echtgenoot;

Aangezien niet bewezen is dat verweester de litigieuze koopovereenkomst gesloten heeft in het belang van verweerder of van nog samenwonende leden van het gezin;

Aangezien evenmin bewezen is dat verweerder aan de scheiding schuld zou dragen of in deze scheiding berust zou hebben;

Aangezien verweester, die een friturekraam uitaft, blijkbaar zichzelf heeft willen verbinden;

Aangezien daar, waar de leidingsmacht van de man verdwenen is en niet bewezen is dat de echtgenote voor de gezinsgemeenschap is opgetreden, moet aangenomen worden dat de derde leveranciers alleen tegen de echtgenote kunnen ageren;

Om deze redenen,

Recht doende op tegenspraak;

Wijzen de vordering tegen verweerder als ongegrond af en veroordelen aanlegger in de sedert ons vonnis van 21 Mei 1952 gerezene kosten;

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar niettegenstaande elke voorziening.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE TE ANTWERPEN

Vergadering van 13 November 1953

Een talrijke groep confraters was in St. Lucasclub samen gekomen toen voorzitter L. Rombaut de vergadering opende.

Vooraleer de spreker aan het woord te laten deed hij eerst een oproep ten bate van de *Algemene Practische Rechtsverzameling*, die, in het Nederlands, beter zal zijn dan alle thans bestaande verzamelwerken die in het Frans verschenen. Enerzijds dienen alle juristen in te tekenen, willen ze in de toekomst vlug en volledig ingelicht worden over een bepaald probleem. Maar anderzijds zijn er een aantal trefwoorden die nog geen auteur vonden. Wie in een of ander onderwerp goed thuis is, wordt om medewerking verzocht.

Daarna vroeg de voorzitter de confraters van nu af aan reeds de dagen van 20 tot 24 April e.k. vrij te houden voor het 3e Internationaal Congres over Sociaal Verweer, dat in onze metropolis gehouden wordt. Enkele honderden buitenlandse juristen worden verwacht, maar er wordt gerekend op een omvangrijke deelname uit Antwerpen zelf.

Eens te meer bleek het overbodig de spreker van deze avond voor te stellen. Voor diegenen die buiten het tijdsgebeuren leven zij er aan herinnerd dat Mr Josse Mertens de Wilmars assessor is bij de Raad van State, volksvertegenwoordiger en vooral excellent confrater. De titel van zijn spreekbeurt luidde: «Groeïend Europa» en zij bedoelde ons een overzicht te geven van wat er werd, wordt en zal gedaan worden in verband met de eenmaking van Europa. Dat spreker in dit opzet volledig slaagde, moge blijken uit de hiernavolgende korte samenvatting.

De thans aan gang zijnde wijzigingen aan onze Grondwet beogen België toe te laten deel te nemen aan de Europese initiatieven. De herziening betreft titel III (over «De Machten»), artikel 68 (procedure van totstandkoming der internationale verdragen), en lid 4 van artikel 1 (overzeese bezittingen van België). Dit laatste punt in verband met de strekking om de gemeenschap tot een Eurafrikaanse te verruimen.

De weg die in feite werd gevolgd, vertrok van de economische sector (Gemeenschap voor Kolen en Staal). Thans is men volop bezig met de militaire éénmaking (Europese Defensie Gemeenschap). De volgende stap zal de politieke eenmaking zijn. Deze volgorde lag oorspronkelijk niet in de bedoeling. Veel eerder wilde men vooreerst in zoveel mogelijk economische sectoren tot unificatie overgaan, om daarna tot politieke eenheid te geraken met dan ten slotte als logisch gevolg het gemeenschappelijk leger. De ontwikkeling van de internationale toestand heeft echter de voorrang voor het militaire probleem opgedrongen.

De Europese gemeenschap vertoont drie bijzondere kenmerken:

— dat zij niet op vrees gesteund is: Want er waren redenen te over om Europa aaneen te schakelen: a) het overbruggen van aloude schadelijke rivalitei-

ten; b) het uitschakelen of voorkomen van verarming (Griekenland b.v. heeft een welvaartspeil dat nauwelijks 2/20 bereikt van dat van de V.S.A.); c) de West-Europese cultuur vrijwaren tussen Amerikaanse comfort-beschaving en welvaart-economie op zijn Russisch. Wel heeft de vrees voor het Oosten het tempo der eenmaking verhaast: het Europese bewustzijn is sneller gegroeid, de Amerikanen verzaakten voorgoed aan de Monroë-leer en bij de Europese staten waren het precies de hyper-nationale bolwerken (leger en buitenlandse zaken) die het eerst voor de Europese idee gewonnen werden. Maar er werden ook negatieve gevolgen waargenomen, nl. de opvatting dat de Europese eenmaking voor goed de koude oorlog had beëindigd en het bewustzijn dat het oorlogsgevaar de normale groei der Europese gemeenschap kwam storen.

— dat zij geen isolationisme medebrenkt in het Europese continent, noch tegenover de overige vrije wereld. Europa koos de vrije beschavingsvorm tegenover elk totalitarisme. Het Europese neutralisme is het gevolg van de onhandige Amerikaanse politiek en de Europese lusteloosheid na decaden van verwarring.

— dat de Europese Gemeenschap geen super-staat zal zijn. Het is een historisch wangelooft dat het éne Europa zou moeten tot stand komen rond een catalyserende grootmogendheid. De structuur wil men sui generis maken, zonder één of andere bestaande vorm van staten-aaneenschakeling over te nemen. De Europese Gemeenschap wil een gemeenschap zijn van echte staten, teneinde het nationale beter te beveiligen en te waarborgen.

Na aldus de grote algemene kenmerken te hebben ontleed, besprak Mr J. Mertens de Wilmars de drie reeds hoger aangegeven étapes.

Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.

In 1948-'49 heersten er in de Europese Consultatieve Raad te Straatsburg twee verschillende opvattingen nopens de organisatie: de institutionalistische (= eerst gemeenschappelijke instellingen creëren en die dan van bevoegdheden voorzien) en de functionalistische (= principieel bepaalde Europese factoren éénmaken, om er daarna instellingen voor te maken). Deze laatste opvatting, die de mogelijkheid liet tot experimenten, had nochtans als bezwaren: a) dat het moeilijk is de economische sectoren streng te scheiden; b) dat een door de publieke opinie moeilijk te controleren technocratie zou kunnen ontstaan met als gevolg dat er naast de nationale staten nog grote vrijgevochten «feodalen» zouden kunnen ontstaan zonder scheids-rechter.

Toch heeft de functionalistische idee het gehaald in de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Zij wordt bestuurd door een Parlement, samen met een Raadgevend Comité. In dit laatste zetelen vertegenwoordigers van arbeiders, verbruikers en producenten. Van bovenaf wordt dit alles gecontroleerd door de Raad der Nationale Ministers, welke een verregaande voorgedijtaak heeft.

De naam van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal zegt voldoende over haar doel. En de sector werd zeer gelukkig gekozen, wijl kolen en staal reeds traditioneel Europees werden georganiseerd en deze stoffen aan de grondslag liggen van de economie der zes landen van de Europese Gemeenschap. Komt daarbij dat men zodoende aan Duitsland een bijdrage vragen kan zonder verplicht te zijn de Ruhr in louter Duitse handen te laten.

Er waren nog meer economische plannen: o.m. het «Groene Plan», het verkeer en de hydraulische

krachtinstallaties. Maar de militaire zekerheid eiste de voorrang op.

Europese Defensie Gemeenschap.

Ook deze is er een gespecialiseerde en functionalistische. Doch ze heeft tevens reeds een politieke draagwijdte door haar weerslag op de buitenlandse politiek der staten. Want het bleek dat voortaan ook de nationale onafhankelijkheid enkel door de staten gemeenschappelijk kon worden gewaarborgd.

Er was reeds de Organisatie van het Noord-Atlantisch Pact (N.A.T.O.). Daar maakt Duitsland geen deel van uit en de V.S.A. wél. Het was alleszins een waarborg. Maar wíl de V.S.A. zich niet verbonden om in Europa tussen te komen, was een vijandelijke bezetting, gevolgd door een bevrijdingsoorlog niet uitgesloten. Duitsland moet derhalve deel uitmaken van de E.D.G., opdat de oorlog aan de grenzen kunne gevoerd worden.

De kritiek op de houding van Amerika is ongegrond. De V.S.A. komen van een vër Europa-isolationistisch verleden, en de machthebbers aldaar doen alles om er tegen in te gaan (Truman c/ Mac Arthur). Ook Eisenhower verleende voorrang aan de Europese problemen, niet alleen om politieke, maar ook om psychologische redenen.

Het probleem bij dit alles is vooral: hoe de Duitse Bondsrepubliek militair en politiek te integreren zonder een herrijzen van het Duitse militarisme te moeten duchten? Nederland en België meenden dat Duitsland diende opgenomen in de N.A.T.O. Doch Frankrijk verzette zich en Adenauer oordeelde dit ook minder gewenst tegenover de Duitse nationalistische strekkingen.

Inzake de defensie gaat alles trouwens te snel; wat in 1950 gold, is niet meer noodzakelijk wààr drie jaar later. Want ondertussen kwamen er de contractuele accoorden met Bonn, waarbij de drie Westelijke bezetters zich de mogelijkheid voorbehielden West-Duitsland te herbezetten in geval van herrijzen der dictatuur. Moest Duitsland nu in de N.A.T.O. opgenomen worden, dan zou dit als gelijke partner moeten zijn, zonder de waarborgen van de accoorden van Bonn. Er zijn dan anderen die alle heil verwachten van een rechtstreeks en afzonderlijk accord tussen de Verenigde Staten en de Bondsrepubliek. Maar dit bevordert de Europese integratie niet en zou aan Duitsland een bevoorrechte positie bezorgen van de waarde van een overwinning. Practisch is de toestand nu zo dat de Bondsrepubliek ondergeschikte is van de N.A.T.O. en partner in de E.D.G.

Er zijn nog wat leemten in de organisatie. De E.D.G. is een onderdeel van de N.A.T.O. De bedoeling is de duur van dit laatste verdrag van 20 op 50 jaar te brengen. De E.D.G. leidt strijdkrachten op die zij zelf niet gebruikt. Zij heeft geen eigen opperbevel, maar haar legers ressorteren onder het commando van de N.A.T.O. Principeel zullen er geen nationale legers meer zijn. De leiding der E.D.G. ligt ditmaal hoofdzakelijk in handen van de Raad der Nationale Ministers.

Politieke Gemeenschap.

Uit vrees voor het overwicht der militairen besloten de Nationale Ministers het onderzoek naar een vorm van politieke eenheid over te dragen aan een vergadering ad hoc, nl. het Parlement van de Gemeenschap voor Kolen en Staal (deze had haar ontwerp op 60 dagen klaar). Voordien was nl. die taak krachtens

artikel 38 van het Defensieverdrag toevertrouwd aan een vergadering die een ontwerp moest opstellen op basis van een federale of confederale structuur met toepassing van het beginsel der scheiding van machten en een twee-kamers-stelsel.

Het ontwerp van het Parlement voorziet dan ook twee Kamers: deze der Volkeren (waarvan de leden rechtstreeks worden verkozen door de bevolking der aangesloten staten) en deze der Staten (leden verkozen door Nationale Parlementen). De getallenverhouding in beide Kamers werd zó gekozen dat er telkens een «dubbel evenwicht» ontstaat: niet in rechtstreekse verhouding tot de bevolking der staten, maar wel zodanig dat geen enkele groep een absoluut overwicht kan doen gelden.

Daarnaast werd een Federaal Hof van Justitie voorzien.

De uitvoerende macht ten slotte heeft twee afdelingen: de Europese Uitvoerende Raad (een werkelijke Europese Regering, die zich verantwoordt bij het Parlement) en de Raad der Nationale Ministers (die bepaalde Europese wetten moeten goedkeuren, b.v. in zake belastingen, en wiens eenstemmig advies nodig is voor de uitbreiding der economische bevoegdheden).

Voorlopig ziet men de bevoegdheid der Politieke Gemeenschap enkel in het overkoepelen der twee andere Europese organismen, vooral t.o.v. het gevaar der technocratie.

Er blijven een aantal problemen over. Vooral is er discussie omtrent de «vier punten van Van Zeeland» — zoals men ze noemt — en waarin Nederland en Italië het standpunt van België delen. Het betreft:

— het secessierecht: zullen de kleine staten, als (afschrik)wapen tegenover machtsmisbruik vanwege de grote, het recht hebben zich uit de gemeenschap terug te trekken?

— zal de economische bevoegdheid al of niet kunnen uitgebreid worden?

— moet de Kamer der Staten (of «Senaat») op paritaire basis de staten vertegenwoordigen of niet; en wat daarbij aansluit: hoe zal er gestemd worden?

— welk zal de rol zijn van de Raad der Nationale Ministers: heeft hij ook hier een voogdijtaak; moet hij geleidelijk afgeschaft worden; of moet hij integendeel de ruggegraat der Europese Gemeenschap blijven?

Tot slot betoogt spreker dat de weg naar de Europese Gemeenschap een moeilijke doch een hoopvolle is en dat wij ons niet op een dwaalspoor mogen laten brengen door overdreven angst. Europa mag geen slagveld meer worden, maar ook geen museum van voorbij gerootheid met ettelijke miljoenen zaalwachters. En dit mooie doel is te verwezenlijken, als wij het maar *willen*.

Het welgemeende applaus dat de spreker de beurt valt, en het dankwoord van de voorzitter, gaven ons aller gevoelens weer tegenover deze spreekbeurt die voor ons zo leerrijk was, wíl overzichtelijk en toch zo volledig. Zij gaf ons een juiste kijk op en een boeiende samenvatting van wat wij jarenlang in de kranten verwaarloosden desbetreffend te lezen.

Voorzitter Mr L. Rombaut onderstreept aansluitend daarbij het grote belang dat de Europese Gemeenschap voor de jurist hebben zal: de weerslag op de nationale en een toekomstige supra-nationale grondwet en de toepassing der Europese wetgeving in de dagelijkse praktijk. Maar ook als mens gaat het ons aan, want vrede of oorlog zijn er mee gemoeid en het vervagen der grenzen kan alleen de door ons gedroomde broederschap verstevigen. Bij dit alles is maar spijtig dat het (voorlopig) slechts om een Klein-Europa gaat. Laten we hopen dat ook eens Groot-Europa tot stand kome!

Daarna was gelegenheid tot vragen stellen. Natuurlijk had Mr Fr. Wittemans een ander te vragen, maar vooral te zeggen. Ook wenste Mr Coopman wat meer uitleg over het secessierecht en het vetorecht der Nationale Ministers.

J. G.

Woensdag 2 December a.s., te 20 uur (in St Lucas-club) komt de heer W. Beunis een inleiding houden over «Het huidige stadium van de amateurfilm in België» en zal er een viertal van zijn best geslaagde filmen afrollen. Alle confraters worden er verwacht.

VLAAMS PLEITGENOOTSCHAP BIJ DE BALIE TE BRUSSEL

Op Dinsdag 17 November hield het Vlaams Pleitgenootschap zijn eerste openbare vergadering van dit gerechtelijk jaar, met een voordracht van de heer A. Coppé, oud-minister en onder-voorzitter van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal over «Schumanplan en economische integratie van Europa».

Onder de personaliteiten die de voorzitter, Mr H. Fayat, mocht verwelkomen werden o.m. opgemerkt: Zijne Excellentie de heer Botha, ambassadeur van de Unie van Zuid-Afrika; de heer C. C. Parott, ambassadeur van de ambassade van Groot-Brittannië; de heer Devers, handelsraad van de ambassade der Nederlanden; Zijne Excellentie Burggraaf Ch. du Bus de Warnaffe, minister van Justitie; Zijne Excellentie de heer L. Moyersoen, minister van Binnenlandse Zaken; de heren oud-ministers J. Hoste en J. Basyn, de heer Louveaux, eerste-Voorzitter van het Hof van Verbreking; de heer Suetens, eerste-Voorzitter van de Raad van State; de heer de le Court, Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep; de heer Charles, Procureur des Konings; de heer Daliers, Krijgsauditeur; de heer Franchomme, Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel, en Mr Gilson de Rouvreur, afgevaardigde van de heer Stafhouder. Meerdere andere personaliteiten hadden er hun spijt over uitgedrukt niet aan de vergadering te kunnen deelnemen.

De heer Coppé onderlijnde de soevereiniteitsoverdracht als de meest kenmerkende eigenschap van de kolen- en staal-gemeenschap. Daarin ligt precies de originaliteit, de stoutmoedigheid en ook de efficaciteit van het Schumanplan. Dit is een werkelijk nieuw verschijnsel in de geschiedenis.

De deelnemende Staten brengen hun respectievelijke markten en productiefactoren van de kolen- en staal-sector in gemeenschap. Die gemeenschap wordt beheerd volgens gemeenschappelijk opgestelde regels, onder het gezag van gemeenschappelijke organen die soeverein beslissen binnen de sfeer der attributies die hen toegekend zijn, en volgt éénzelfde gemeenschappelijke politiek.

In het kader der algemene integratiepolitiek van Europa is het Schumanplan een eerste stap, een eerste experiment. Het is niet mogelijk de volledige integratie ineens door te voeren. Er zijn twee redenen waarom de keuze voor een eerste beperkte integratie zich gericht heeft op de kolen en het staal. Historisch gezien is die keuze niet willekeurig. Voor de grote deelnemende landen betekent het in gemeenschap brengen van hun kolen- en staalindustrie het uitschakelen van de onderlinge bewapeningsstrijd. De historische rivaliteit tussen Duitsland en Frankrijk verliest daardoor de bedreiging die zij steeds voor de vrede is geweest. Onrechtstreeks is het Schumanplan aldus een doeltreffende vredesfactor.

De keuze werd ook bepaald door een geografische

en economische reden: er wordt in gemeenschap gebracht een industrieel bekken dat een natuurlijke éénheid vormt en dat tot hiertoe kunstmatig door staatsgrenzen verdeeld was. Het streven naar integratie is het gevolg van het ten einde lopen van het tijdperk van de vrijhandel. Het geloof in de eindeloze vooruitgang en de onbeperkte spontane uitbreiding van de internationale handel is sinds de eerste wereldoorlog verloren gegaan ten gevolge van het steeds verder grijpend protectionisme, de uiteenlopende economische politieken, en de invloed van het nationalisme op de economie. De integratiepolitiek herschept gezonde economische verhoudingen; zij waarborgt een minimum van stabiliteit, zij verzekert een gezamenlijke economische politiek, zij verbiedt alle discriminatoire maatregelen.

Alhoewel de gemeenschappelijke markt slechts sedert enkele maanden functioneert zijn de eerste uitslagen een bewijs van het welslagen van het experiment. De toename van het handelsverkeer tussen de deelnemende landen is merkwaardig en dit niettegenstaande de economische conjunctuur een vermindering liet voorzien. Voor België bedraagt die toename in vergelijking met de overeenstemmende maanden van 1952 voor de steenkool 44 %, voor het ijzererts 30 % en voor het schroot 55 %.

De beweging van dit toenemend verkeer volgt een kringloop van rechts naar links, d.w.z. zij volgt de richting der grote natuurlijke verbindingswegen. Dit bewijst andermaal hoezeer de vroegere staatsgrenzen remmend werkten op natuurlijke mogelijkheden van de deelnemende landen.

De eerste stap in de richting van de algemene economische integratie van Europa is een succes. Spreker is resoluut voorstander van het verder gaan in de ingeslagen richting. Van de kolen en het staal dient de integratie verder uitgebreid tot de andere industriële sectoren, dan tot de landbouw om uiteindelijk de monetaire integratie te verwezenlijken.

TIJDSCHRIFTEN

Advocatenblad, n° 9 — 15 November 1953.

Mr A. J. B. Verheijen: Een rechts-historische glosse op artikel 27, lid 1, der huurwet. — Mr J. Th. Vermeulen: Indrukken uit het jaarverslag van de Nederlandse Orde van Advocaten. — Mr C. H. Telders: Rozendaal, September 1953.

Nederlands Juristenblad, afl. 40 - 21 November 1953.

Prof. Mr F. F. M. Duynstee: Is de Eerste Kamer een probleem? — Mr W. H. Vermeer: Gewetensbezwaren tegen inlijving? — Mr F. Hollander: De opheffing van het bevel tot voorlopige hechtenis. — Mr J. A. van Waarden: De opheffing van het bevel tot voorlopige hechtenis. — Mr B. C. Goudsmit: Wijziging civiele kantonprocedure. — Prof. Mr G. E. Langenmeijer: Nederlands-Duitse Juristenbijeenkomst.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, n° 4322 — 21 November 1953.

Prof. Mr Ph. A. N. Houwing: De inhoud van de verbintenissen en de overmacht (VII). — Mr Drukker: Successierecht in verband met de aanvaarding van een door het waarborgfonds Rechtsherstel gedaan aanbod. — A. Brouwer: De beperking of ontzegging van het gebruiksrecht van de appartements-eigenaren.

Journal des Tribunaux, n° 3999 — 22 novembre 1953.

F. Coupé: Justice... pour la Justice. — Jurisprudence.